

ALGAS UJULA-ÕPILASKODU EHITUS

Egon Ilisson

Juba rohkem kui kümme aastat planeeritud Tõrva ujulaprojekt on lõpuks jõudnud sinnamaale, et tagasiteed ei paista olevat. 13. mail löödi kopp maasse ja alguse sai Tõrva ujula-õpilaskodu ehitus.

Tutvustav üritus, kus Tõrva vallavanem Maido Ruusmann ka sümboolselt ekskavaatoriga esimese kopaampsu võttis, oli tunnistuseks, et pelgalt jutud sellest, et kunagi kerkib meile uhke ujula, pole enam ainult jutud. Nii kohalviibijad kui ka ürituse otseülekandes vaatajad said näha, et ettevalmistustööd ehituseks juba käivad - langetatud on mõningaid puid, mis ehitusele ette jäävad, ning ajahambast puretud gümnaasiumi abihooned saavad lammutatud.

Kaks ujulat jäid pooleli

Vallavanem Maido Ruusmanni sõnul on Tõrva alati olnud suvituslinn, mis teada-tuntud oma heade ujumisvõimaluste poolest suveperioodil. Samas on olnud mureks see, et kui looduslik vesi enam temperatuuri poolest ei kannata (vähemalt mugavalt) ujuda, siis tuleb ujumisrõõmude nautimiseks minna 30 kilomeetri kaugusele Karksi-Nuia või Valka.

Seda muret on aga lahatud ja püütud lahendada võiks öelda et juba aastakümneid. 1980ndatel hakati Tõrvas hoogsalt ehitama koguni kahte ujulat. Valga EPT sai Linna külas asuva ujula peaaegu et valmis, Valga KEKi ehitis Riiska järve lähedusse jäi toppama müüridena. "Tegelikult on praegust hetke silmas pidades isegi hea, et need ujulad valmis ei saanud, sest need ei oleks olnud ratsionaalsed lahendused. Nüüd, kui ujula kerkib kooli kõrvale, on selle kasutegur oluliselt suurem," sõnab Ruusmann.

Ka gümnaasiumi juurde ujula rajamise mõte ei sündinud üleöö. Juba aastal 2009 olid tehtud plaanid ja analüüsid, kuid siiski ehituseks ei läinud. "Meil oli olemas tahe, oli olemas koht, aga polnud raha," räägib vallavanem, et plaani

Kompleks hakkab paiknema Tõrva Gümnaasiumi spordisaali ja Õhne jõe vahelisel alal vaatega männimetsale. Spordisaal ning ujula ühendatakse omavahel galeriiga. Ujulasse on planeeritud kolme rajaga 25-meetrine ujumisebassein, eraldi lastebasseinid, mullivann, erinevad saunad ning väline lõõgastusala. Hoone teisele korrusele, mis ootab väljaehitamist kaugemas tulevikus, on planeeritud kuni 33 inimest majutav õpilaskodu-hostel Tõrva Gümnaasiumi õpilaste, väliskülaliste (õppejõududele) ning spordilaagrite tarbeks. Ehituslepingu maksumus on 2 381 900 eurot, millele lisandub käibemaks. See on 90 000 euro võrra soodsam, kui oli enne kriisi planeeritud.

maha siiski ei maetud, vaid pandi paremaid aegu ootama. 2015 need tulidki ja võeti uuesti hoog üles, mille kulminatsiooniks alguse saanud ehitus ongi.

Elukeskkond on alus

Tõrva Gümnaasiumi direktor Ivar Hanvere on samuti ülimalt rõõmus, et pikisilmi oodatud ehitusega on alustatud. Mehe sõnul on ta juba alatest gümnaasiumi uue osa valmisest hellitanud ennast mõttega, et kompleks saab ka ujula. "Meil on olemas suurepärased õppeklassid ja sisesportimise tingimused, nüüd siis valmib ka ujula," räägib Hanvere, et Tõrva lapsed on alati olnud head ujumise tänu järvedele ning see oleks samm edasi ujumise populariseerimisele.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann ja Ehitustrusti esindaja Alar Jõgi ehituse avaüritusel. Foto: Marianne Sokk

Samuti ei alahinda Hanvere ujulat ka kogukonna jaoks. "Kõige tähtsam on elukeskkond. Lapsed tulevadki ju koos peredega," tunnistab pikaajane direktor, et head tingimused tagavad ka kooli püsijäämise. Spordimehe hingega Hanvere jaoks, kes kuulunud ka 4x800 meetri meeskonda, kelle käes püsivalt Eesti rekord (juunis täitub 41 aastat) unistab nüüd veel kunstlume tootmise süsteemist ja siis oleks spordikompleks tõeliselt eeskujulik.

Valmimisaeg märts 2021

Ehitusfirma AS Ehitustrust esindaja Alar Jõgi sõnul on neil see juba neljas ujulakompleks ja seega ratast leiutama ei hakata. "Püüame teha hästi konstruktiivset koostööd tellijaga ning lubame omalt poolt, et tuleva aasta märtsiks saab see hoone kasutusloa," räägib Jõgi, et just suhtlus ehitaja ja vallavalitsuse vahel on edu võti.

Omapoolse videotervituse edastas projekteerimisfirma OÜ Boa esindaja Jürgen Lepper. "See on üks

pikemaid objekte, mida oleme üldse teinud. Maido Ruusmann tutvustas mulle ideed juba 11 aastat tagasi," räägib Lepper, et kontseptsioon ei ole sellest ajast muutunud. "Plaan oli ka toona, et kompleks tuleb gümnaasiumi juurde ja muutunud on ainult mõningad arhitektuursed detailid. Projekteerimise aluseks oli panna see loodusega harmoneeruma" räägib Lepper, et tema hinnangul on see nende projekteerimisfirma üks parimaid töid läbi aegade.

Egon Ilisson

21. MAI 2060

“Tulge, lapsed, kõik nüüd vanaisa Egoni juurde, ma räägin teile ühe huvitava ja kummalise loo, kuidas ükskord vanasti oli.

Te võib-olla ei usu seda, aga see on tõestisündinud lugu. Mäletan täpselt, et aasta oli siis 2020. Ei enne ega pärast pole minu eluajal nii kummalist aastat olnud. Esiteks algas juba too aasta imelikult. Lund ei sadanud kohe üldse ja väljas oli talve kohta erakordselt soe. Lumi, muide, on selline valge ja imeilus moodustis, mis peaks talvel taevast sadama. Kui vanasti veel talviti külma tegi ja lund sadas, sai sellel isegi suusatatud. Ah, et mis asi on suusatamine? No see oli kunagi üks spordiala... selles olime meie, eestlased, head - väikse patuga pooleks, aga siiski head.

Aga meil olid tol 2020. aastal suured tormituuled. Näiteks meil siin, Tõrvas, tundus üle päeva, nagu elaks kusagil ookeani ääres. Tuul oli vahepeal nii raju, et rebis suisa katusid pealt.

Ja siis ühel ilusal ehk natukene vähem tormisemal päeval saime teada uudise, et sellessamas Hiinas, mis praegu maailma võimsaim riik ja kellele me kõik hirmsasti võlgu oleme, pääses valla üks väike viirus. Seda kutsuti koroonaviiruseks ja see oli midagi enneolematut. Terve maailm pandi pikkadeks kuudeks lukku. Kõik kartsid seda viirust, pidid kodus istuma ega tohtinud ega julgenudki õue minna. Kui mindi, siis tuli teistest inimestest käia mööda suure kaarega, kanda maski ja peale iga asja puudutamist käsi pesta. Kaubanduskeskused olid kinni, kinod ja teatrid suletud. Võistkonnasporti ei lubatud teha, isegi trennis mitte. Ainukene, kuhu sai minna, oli toidupood ja apteek. Börsi-firmade väärtused kukkusid paariks päevaks prügikasti. Naftast tehtud kütused, millega pandi kunagi enne elektrimootoreid autod sõitma, maksid maailmaturul mõned sendid. Mõned said üleöö rikkaks, teised jäid vaeseks.

Aga kodus polnud samuti midagi põnevat teha, sest televiisorist näitas ainult mingit jura ja sporti mitte gram-migi. Iga päev oli kümneid uudiseid koroonast ning vandenõuteoreetikut ei saanud magadagi, sest kogu aeg oli vaja mõelda välja uusi teooriaid, miks inimkond sellise halva asjaga pihta sai. Süüdistati isegi 5G tehnoloogiat. Jah, see on seesama nagu meie praegune 11G, aga lihtsalt kohutavalt palju algelisem.

Aga oli ka ilusamaid asju selle koleda kõrval. Mõned suuremad töönarkomaanid said tänu kodukarantiinile teada, mis on nende laste nimed ja et nad on lõpetamas juba põhikooli. Osavamad õppisid isegi kodus süüa tegema.

Aga oli ka neid, kes said aru, et nende kaaslased, kellega aastaid oli saanud ühises voodis magamas käia, polegi päris need, keda nad arvasid olevat. Mindi riidu, hakati üksteisele isegi kättpidi külge - targemad otsisid abi lahutustest.

See kummaline aeg kestis kolm-neli kuud. Need uskmatud, kes vibutasid näppu ja ähvardasid, et kohe-kohe hakkab iga natukese aja tagant uus viirus tulema, jäid varsti vaiksemaks, mingi hetk peeti neid lihtsalt pooletööstisteks ning kedagi ei huvitanud nende mõistujutt. Hakati jälle tänaval kätt suruma ja trammides-trollides vastu üksteist hõõruma. Mingil hetkel ei mäletanud enam keegi seda viirust ja selle said külge ainult need, kes unustasid mingil põhjusel iseenda või oma lapsed vaktsineerimata.

Ja jõulud tulid jälle nagu tavaliselt. Televiisorist näitas neid-samu “Visa hinge” ja “Üksinda kodus” osasid, mida praegugi. Inimesed naeratasid oma naabritele tänaval ja soovisid häid pühi, läksid siis koju ja rääkisid nendetsamadest naabritest halba taga. Kõik oli nagu vanadel headel aegadel.”

Tänu vastu pidamast ja... armastage!

MIKS MA TULEVIKUS OMA PEREGA TÕRVA KOLIKS?

Teve Rajamets

Olen 22-aastane Tõrvast pärit neiu ja tegelikult ei plaani peret looma hakata niipea. Vähemalt mitte sellist, kuhu lähiaastatel lapsed kuuluksid. Jah, olen seda meelt, et veel näiteks 25-aastasena lastetu olles ei ole naine ühiskonnale kahjulik element.

Siiski olen end mitmeid kordi tabanud mõttelt, et Tõrvas oleks väga hea elada ning lapsi kasvatada.

Olen ise nende tänavate ja järvede vahel üles kasvanud. Meile meeldib sõpradega nalja visata, et õiged Tõrva lapsed on need, kes on KEK-is elanud. Mina olen. Päris mitmes korteris ning ühel hetkel oli õnn minu jaoks suur, kui kolisime perega majja. Siinkohal ei väida ma aga üldse seda, et korteris oleks mul kuidagi halvem elu olnud.

Mulle meeldis tohutult kortermajade rajoonis elada, sest paljud mu sõbrad olid ka seal. Leppisime peale kooli kokku aja, mil suure kivi juures (mingi veider kivi keset KEK-i, kus oli hea sooja ilmaga peal istuda) kokku saada ning tegime erinevaid asju. Väga meeldis meile näiteks trifaad (see pole ukakas!) ning politseid ja pätti mängida. Mõnus oli auklike tänavate vahel joosta ja metsas onni ehitada, mis aga kahjuks mingil hetkel suuremate poiste poolt hävitati. Korvpalli sai mängida ja vaadata, kuidas suuremad kutid rämбил rataste ja ruladega sõitsid. Veel üks asi, mis KEK-i puhul hea oli- see väike pood majade vahel. Käisin seal nii, et peos oli hunnik münte. Asetasin need letile ja palusin müüjal endale öelda, mida ma selle eest saan. See oli muidugi siis, kui ma veidi noorem olin. Mäletan, et mind ajas väga närvi, kui poetädi mu küsimusele vastas, et “aga mida sa soovid”. Ma ju ei teadnud.

Selle jutu mõte ei ole see, et ma hakkaks seletama, kuidas tol ajal oli toredam ja mõnusam laps olla. Nüüd ilmselt kõik lugejad vangutavad pead ja peavad mind ennast veel lapseks. Minu jutu mõte on rohkem see, et ma pole kindel, kas ma näiteks Tartus või veel vähem Tallinnas oleksin saanud selliseid asju teha ning kogeda. Jah, mõningaid võimalusi oleks olnud rohkem, aga need oleks olnud lihtsalt teistsugused.

Kui jõuda ringiga tagasi käesoleva loo pealkirjani, siis ma leian tõesti, et Tõrva on just noortele peredele imeline koht, kus elada. Olen kinnisvaraportalides maju ja kortereid vaadates mõelnud selle üle, et kus siis see unistuste korter või maja võiks asuda- linnas või maal, kui suures linnas....Praegu ma Tõrvas elada ei taha, alles ma ju tegelikult läksin siit ära, kui gümnaasiumi lõpetasin. Mulle meeldib see, et saan seal käia ning jälgida seda, kui ägedaid asju tehakse.

Mulle meeldib, et Tõrva pole liiga kaugel Tartust. Kõik asjad ei peagi Tõrvas olema olema, siis oleks see mingi teine linn. Mulle meeldib, et Tõrvas tegeletakse ettevõtlusega, julgetakse avada tiptasemel toitlustusasutusi ning lastehoiude ja mängutubasid. Mulle meeldib, et Tõrvas on kino, tehakse teatrit ning “normaalsel” ajal korraldatakse kontserte. Mulle meeldib, et Tõrvas on ilus keskvaljak ja müstiline ürgorg. Mulle meeldib, et tõrvakad teevad huvitavaid ja innovatiivseid asju. Nagu näiteks hiljutine drooniga juhitud emadepäev, Tõrva Raadio või discgolfi rada. Mulle meeldib, et Tõrvas saab ujuda järves ning käia ühes Eesti ägedaimas kultuuripubis. Neid asju,

mis mulle Tõrva puhul meeldib, on palju. Loomulikult on ka asju, mis ehk nii väga ei meeldi, kuid need siiski kipuvad jääma natuke tagaplaanile.

Viimase aasta jooksul olen silma peal hoidnud kinnisvaraturul. Mitte selle eesmärgiga, et ma midagi hakkaks ostma, aga lihtsalt, et olla kursis. Piirkonnana eelistan üldiselt jälgida ikkagi Lõuna-Eestit, Tartu ja Viljandi kanti näiteks. Hiljuti aga leidsin ideaalse maja, kus oli sees ka minu unistuste köögisaar. Tõepoolest, maja juures on minu jaoks olulised suured aknad ja suur köök koos saarega. Maja asus Saku kandis ja maksis üle 400 000 euro. See oli suur maja massiivse maalapiga, aga paratamatult paneb mõtlema, et kui ma endale sellise maja ostaks, kas ma siis üldse süüa saaksin enam endale edaspidi lubada?

Siit koorubki välja üks oluline põhjus, miks Tõrva kanti oleks hea kolida- kinnisvara on kordades odavam. Tibakest remonti vajava maja Tõrva vallas võib leida vabalt umbes 50 000 euro eest. Tõrvas saab sama raha eest palju rohkem. Ja saabki veel ehk kohalikust kohvikust kooki ka oma uude koju kaasa osta.

Seega, kõik see mees (ja naine) Tõrva! Koos koerte ja jalgratastega, sest isegi loomaarst ja koertekool on olemas. Ja noh rattaga on mõnus sõita, linn on piisavalt väike, aga samas hingelt nii suur. Ma ei saa päris kindlalt seda lubada, et ma olen näiteks 10 aasta pärast oma perega siin, kuulugu siis sellesse peresse koerad ja kassid või ka lapsed. Aga kui plusse ja miinuseid kaaluma hakata, siis plusse on kõvasti rohkem.

Uudishimulik metsis ei kartnud kohalikke ja käis suisa linnas ringi. Fotod: Reiko Anniko

TÕRVA VALLA AASTA EMA ON ULVI KARU

10. mail kell 11.00 toimunud emadepäeva kontserdi otseülekandes kuulutati välja Tõrva valla aasta ema 2020 tiitel, mille pälvis Ulvi Karu. Tänavune emadepäeva kontsert oli eriolukorrast tingituna teistsugune ning toimus Youtube'i vahendusel otseülekandena. Kuna eriolukorra tõttu soovis vallavalitsus miinimumi viia inimkontaktide arvu, siis leiti lahendus, kuidas meene tiitli omanikuni toimetada. Kingituse aasta emale lennutas drooniga kohale Tõrva vallavanem Maido Ruusmann. Seega on aasta ema Ulvi Karu nüüd erilise pleedi omanik, mis on läbi lennanud pool Tõrva linna.

Aasta ema väljakuulutamise virtuaalkontsert oli sel aastal igas mõttes eriline. Ülekanne algas klipidega sellest, kuidas lapsed rääkisid, miks on nende emad maailma parimad ning loetlesid põhjuseid, miks neid imetleda tasub. Kontserdi juhatasid sisse Tõrva abivallavanem Lauri Drubinš ning vallavanem Maido Ruusmann, kes lausus Lennart Meri sõnadega: "Ema armastus on kõikide armastuste ema." Peale väikest sissejuhatust esines vaatajatele Adeele Jaago oma abikaasaga ning esitas pala

Ulvi Karu oma lähedaste seltsis. Foto: Marianne Sokk

"Emani", mis valmis spetsiaalselt antud päeva kangelastele- emadele.

Peale kõikide aasta ema tiitlile esitatud nominentide tutvustamist tervitas emasid ka naiskodukaitse Valga ringkonna Tõrva jaoskonna esinaine Margit Kolju. Seejärel oli käes aeg kontserdi tipphetkeks ning vallavanem lennutas drooni õhku, et see peagi maandada aasta ema 2020 õuel.

Tõrva valla aasta ema Ulvi Karu on üles kasvatanud kolm last ning on vanaema kolmele lapselapsele. Tema kandidatuuri esitas tema

tütar Katre Liiberg, kes iseloomustab Ulvit kui heasüdamlikku, hoolivat ja hella inimest. Ulvi Karu on eesti keele õpetaja Valga põhikoolis ning on varasemalt töötanud ka Tõrva gümnaasiumis ja Ala põhikoolis. Lisaks eesti keelele õpetab Ulvi õpilastele ka kannatlikkust ja sihikindlust. „Meie ema ei käsi meid tegema tema arust õigeid valikuid, vaid jagab soovitusi ning laseb valida meile õigena tunduva tee,“ kirjeldab Ulvi Karu põhimõtteid tütar Katre.

Drooni kohale jõudes sai aasta

ema selle konksu küljest kätte ning teda ja tema peret ootas abivallavanem, kes püüdis lindile ka esimesed emotsioonid. Karu oli tiitlist mõistagi üllatunud ning esimesed sõnad tema suust kõlasid: "Aitäh, aitäh, aitäh!" Aasta ema tiitli laureaadi sõnul ei olnud tal enne drooni maandumist vähimatki aimu, et taoline sündmus juhtuda võiks. Küsimuse peale, miks Ulvi Karu enda laste arvates võiks olla parim ema, arvas ta, et selles on oma töö ära teinud tema küpsetatud pannkoogid ning

suviselt värske maasikamoos.

Ulvi Karu sõnul peitub heaks emaks olemise saladus milleski küllaltki lihtsas. "Me peame mõtlema, et lapsed on samasugused inimesed nagu meie. Neil võib ka olla mõtteid, mis on täiesti õiged. Ei tohiks arvata, et need on vaid meil. Koolis on samamoodi," sõnas Karu. Tavaliselt möödub emadepäev Karu sõnul nende kodus ikka ka kooki süües. Naine rääkis kontserdi ülekan-des, kuidas lapsed, kes kodus on, ikka toovad lilli ning ka hommikul pakuvad kohvi. Samuti joonistatakse aasta ema tiitli pälvinud Ulvi Karule tavaliselt emadepäevaks kaart. Sel aastal peale tiitli üleandmist sõideti perega üheskoos Setomaale, mida Karu juba kaua oodanud oli.

Aasta ema tiitlile esitati kokku seitse nominenti: Evelyn Jakobson, Reet Leppik, Ulvi Karu, Elme Maamägi, Urve Niinemets, Maire Riit ja Giia Timpson. Aasta ema komisjon otsustas anda välja eripreemia kõige südamlikuna ettepaneku eest Evelyn Jakobsonile, kelle kandidatuuri esitasid tema kaks väikest last. Nominendid said kingituseks tordi, lillekimbu ja Tõrva sümboolikaga peapaela.

TÕRVAS NÄEB AUTOKINO

Eriolukord on olnud kinode jaoks väga raske. Juba märtsi keskpaigast on kinod suletud ning ei ole toimunud ühtki seanssi. Ära on jäänud paljude filmide linastused: James Bondi uus film, lastefilm „Edasi“, õudusfilm „Kena vaikne kohake 2“, Eesti film „Salmonid“ jpm.

Valitsus on vastu võtnud otsuse, et kinod saavad taasavada alles 1. juulil. See tähendab, et seniks tuleb leida alternatiiv. Tõrva kino korraldab koostöös kaitseliidu ja naiskodukaitsega 22.-24. mail Tõrva keskväljakul autokino.

Tõrvas ei ole autokino varem toimunud ning see saab kindlasti olema väga huvitav sündmus. Ekraan paigaldatakse bussijaama seinale ning autod pargivad jalakäijate alale. Platsile mahub maksimum 20 autot, nii et osta pilet varakult. Kohapeal on olemas ka toitlustus, saab osta popkorni, karastusjooke ja kohvi. Kinokavas on filmid erinevale maitsele. Peamiselt filmid, mis hiljuti kinodes olnud ning mida ilmselt kõik veel näinud ei ole.

Pileti hind on 20 eurot auto kohta, pileteid saab osta Tõrva kino kodulehelt www.kinokoit.ee. Kui tegu ei ole ühe leibkonnaga, siis tohib autos korraga viibida kuni kaks inimest. Filmide heli suunatakse läbi FM-sageduse autode raadiotesse.

Autokino ajal liiguvad ringi töötajad, kes jaotuvad piletikontrolli, toitlustuse, toidukullerite, turvameeste ning liikluse ja parkimise reguleerijate vahel.

Pileteid kontrollime läbi autoakna. Pilet prindi välja või näita ette mobiilis.

Välja arvatud tervislikel põhjustel või tualettruumide külastamiseks ei ole klientidel lubatud autost lahkuda, suitsetada ega tarbida alkoholi. Probleemide esinemisel tuleb meeskonnale märguande andmiseks sisse lülitada auto ohutuled. Küllastajatel, kes tunnevad ennast haiglaselt või kes on puutunud kokku mõne haigusümptomitega inimesega, palutakse autokino mitte külastada.

AUTOKINO AJALOOST

Esimesed autokinod toimusid juba 1915. aastal USA-s. Üks pere katsetas autokino oma koduaias: naelutasid ekraani puude vahele, autokatusele panid projektori, normaalse helitaseme selgitamiseks vaatasid filme kinniste ja lahtiste akendega jne. See pere suutis ka autokinole saada patendi.

Pärast sõda tõusis autode osakaal peredes ning autokinode õitseaeg algas. 50ndate alguses oli autokinosid üle 4000. Inimeste jaoks oli auto-

kino odavam kui sõita eeslinnadest kesklinna ning osta seal pilet, maksta parkimise eest jne. Mugavus tõi edu. Tihti tuldi kinno koos perega nii, et lastel oli seljas pidžaama. Ei olnud vaja muretseda teiste küllastajate pärast ning ei olnud filmi ajaks vaja võtta lapsehoidjat.

Sajandi lõpupoole tõi autokino languse koduse meelelahutuse areng: värvitelerid, kanalite arvu tõus, VHS mängijad, videolaenus

jne. Sama saatus nagu meie maal kinodega 90ndatel. Tänapäeval on USAs töötavaid autokinosid vaid mõnisada.

Eesti esimene regulaarne drive-in autokino avati 2014. aastal Lasnamäel. Eriüritusena on autokino korraldatud ka muudes linnades, muuhulgas Valgas.

KINOKAVA

Reede, 22. mai

- Kell 22.00 SIIL SONIC. Seiklus, animatsioon. 1h 39min. MS6
- Kell 00.00 PAHAD POISID KOGU ELUKS. Komöödia, märul. 2h 03min. K14

Laupäev, 23. mai

- Kell 22.00 TALVE. Draama, romantika. 1h 31min. L
- Kell 00.00 1917. Sõda, ajalooline draama. 1h 59min. K12

Pühapäev, 24. mai

- Kell 22.00 DOKTOR DOLITTLE. Komöödia, seiklus. 1h 45min. PERE
- Kell 00.00 NÄHTAMATU MEES. Põnevik, õudus. 2h 05min. K14

TÖÖTUKASSA ALUSTAS 15. MAIST TAAS TÖÖTURUTEENUSTE OSUTAMIST

Eriolukorra piirangute leeven-damine võimaldas Eesti Töötukassal taas alustada tööturuteenuste osutamist 15. maist 2020. Klientide ja partnerite turvalisuse tagamiseks ja viiruse leviku tõkestamiseks kehtib esialgu ülemineku-aeg (eeldatavasti kuni kolm kuud pärast eriolukorra lõppemist, kuid otsustame üleminekuaja lõpetamise ja tavapärasele töökorraldusele naasmise kooskõlas valitsuse otsustega):

Teenuste osutamise ajal kehtivate koroonaviiruse leviku tõkestamise nõuete (s.o isikute vahel ohutu vahemaa hoidmise – hetkel 2 meetrit, ja desinfitseerimise nõuded, vajadusel isikukaitsevahendid vahetult teenust osutavatele isikutele ja klientidele jms) täitmise tagab teenuseosutaja.

1. Individuaalseid teenuseid võib osutada silmast silma kohtumisena kliendi nõusolekul. Võimalusel soovitate eelistada kaugtreenust.
2. Grupiteenuseid võib osutada silmast silma kohtumisena korraga maksimaalselt 10 osalejale, kuid tingimusel, et ruumi suurus võimaldab järgida kehtivaid koroonaviiruse leviku tõkestamise nõudeid.
3. Tööalase rehabilitatsiooni teenusel ei kehti kaugnõustamise mahu piirang (kuni 10% tegevuskava mahust) ja kaugnõustamist võib pakkuda nii palju, kui

on vaja ja võimalik, arvestades kinnituskirjas toodud teenuse mahtu kliendi kohta.

4. Tööturukoolituste korraldamisel lähtume täiskasvanuharidusele ja täiendkoolitusele kehtivatest ohutusreeglitest.
- Kui koolitused on olnud eriolukorrast tulenevalt peatatud ja koolituse tegelik lõpp on hilisem kui 12 kuud koolituse algusest, võib pikendada koolituse perioodi peatatud aja võrra. Kokkuleppel töötukassaga võib koolituse perioodi pikendada peatamise perioodist pikemalt.
- Kui töötukassa tellitud koolitusgrupp on suurem kui 10 osalejat või ruum ei võimalda järgida koroonaviiruse leviku tõkestamise nõudeid, võib koolitaja võimalusel korraldada osa klientide osalemise veebis.
5. Tööandja tellitud koolitusi (koolitustoetus) jätkatakse vastavalt tööandjaga kokkulepitule.
6. Tööturuteenuse korraldamise või lepingu täitmise eest vastutav töötukassa töötaja võib teenuse osutajaga e-kirja teel kokku leppida teenuse jätkamise kaugtreenusena ka pärast üleminekuaja lõppemist, kui poolleioleva teenuse ümberkorraldamine ei ole otstarbekas.

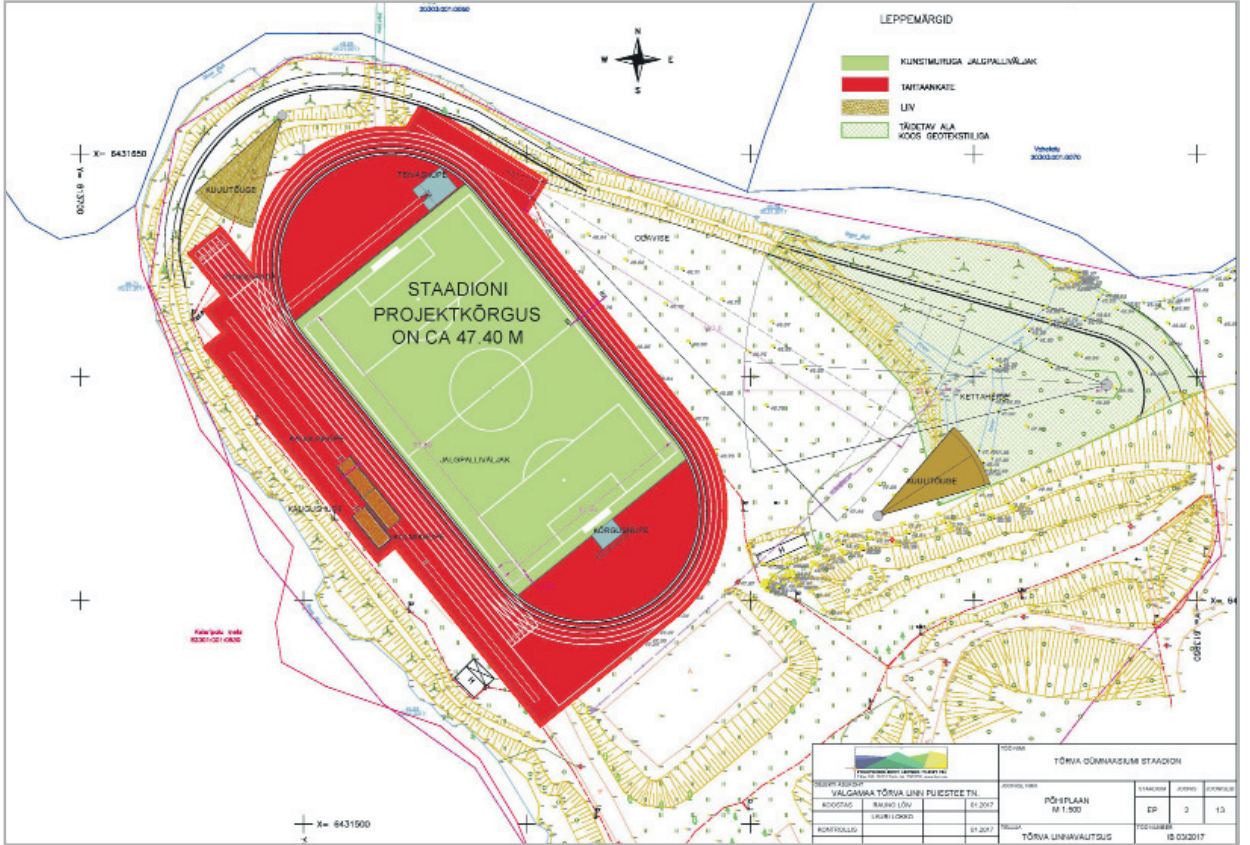
METSAVIKTORIIN OLI TÕRVA GÜMNAASIUMILE EDUKAS

Kuigi eriolukord ja koduõppe kestab vähemalt mai lõpuni, võttis internetipõhisest RMK metsaviktoriinist osa 10 435 õpilast 241 koolist üle Eesti. Suurepäraseid tulemusi näitasid algklasside astmes Tõrva gümnaasiumi õpilased, kellest kolm klassi tulid suisa esikuuikusse.

Parimad klassid vanusegruppide kaupa

1.-4.klass

Koht	Kool	Klass	Juhendaja
I	Võhma Kool	2b	Teele Vahtra
II	Tõrva Gümnaasium	4a	Liia Ortus
III	Tõrva Gümnaasium	3b	Liia Ortus
VI	Tõrva Gümnaasium	4b	Liia Ortus

TÕRVA STAADIONI EHITUSPLAAN SAI HOOGU JUURDE

Tõrva vallavalitsus sõlmis lepingu Tõrva Gümnaasiumi staadioni rekonstrueerimise ehitusprojekti koostamiseks. Läbiviidud hankemenetluses tegi parima pakkumise OÜ Inseneribüroo Urmas Nugin.

Rekonstrueeritav staadion planeeritakse multifunktsionaalse mängude ja kergejõustikuväljakuna, kus on võimalik treenida ning võistelda kuulitõuke, kettaheite, teivas-, kaugus-, kõrgus- ning kolmikhüppe aladel. Staadioni keskele on kavandatud kunstmuru jalgpalliväljak, mis peaks leevendama ka jalgpallikogukonna vajadust korraliku mänguväljaku järele. Lisaks nähakse projektiga ette korvpalli- ning tenniseväljakud, samuti staadioni teenindav hoone ja pealtvaatajate tribüün.

Tõrva vallavanem Maido Ruusmann sõnas, et kuigi projekteerimislepingu sõlmimine ei pane veel algust staadionil ehitustööde tegemisele, on see oluline samm edasi, jõudmaks lähemale Tõrva gümnaasiumi staadioni kauaoodatud uuendamisele. „Anname endast parima, et juba lähiaastatel saaks staadion uuendatud ning koos juba rajatud

tervise-, ratta- ning discgolfi radade ja valmiva ujulakompleksiga saaks Tõrva Gümnaasiumi ümbrusest üks populaarsemaid tervisespordikeskusi Lõuna- Eestis,“ kommenteeris Ruusmann seatud eesmärged.

Ehitusprojekt koos hinnangulise ehitustööde maksumusega valmib lähimate kuude jooksul, misjärel tehakse edasised otsused, millal on

Arutelu staadioni ehituse puhul.

võimalik rekonstrueerimistööd ette võtta. Ehitusprojekti aluseks olevat eskiisi on saanud näha ka kohalikud spordiringkonnad, et leida parim võimalik lahendus. Teiste seas on arvamust avaldanud ka odaviskaja Magnus Kirt ja treener Viljo Grauding.

EESTI JÄTKAB SOOME EESKUJUL CHAGA ISTDANDUSTE RAJAMISEGA

Tõrvas asuv pereettevõtte Chaga OÜ toodab Chaga Health eliksiire, mis on Eesti metsade ravimtaimedest ja chagast ehk mustast pässikust valmistatud tuntud terviselisandid. Ent möödunud aastal alustas ettevõtte esmakordselt Eestis Soome eeskujul chaga kasvatamist. Täna on Eestisse rajatud juba 279 chaga kasvandust. Märtsis ja aprillis lisandus tervelt 96 uut chaga kasvatajat.

Idee üks autoritest on tunnustatud meditsiineseente ekspert ja Chaga OÜ projektijuht Hardi Põder, keda seob pikaajaline kogemus maineka Belgia seenelaboriga Mycelia.

„Eestimaa loodus on meie visiitkaart laias maailmas, kuid keskonnaga seotud probleemid tõstavad üha häälekamalt pead. Peame mõtlema sellele, kuidas säilitada tasakaalu meie metsades,” selgitab Põder. „Usume, et meditsiineseente kasvatamine muutub tulevikus tavapärase metsamajandamise osaks. Chaga kasvatamine loob võimaluse teenida uut moodi tulu ja vähendada ka maamaksuga seonduvaid kulusid. Lisaks aitab seenekasvatuse väärdandada Eesti metsa ilma seda maha võtmata.“

Inimeste mõtteviisi muutus toetab ideed

Chaga OÜ alustas 2014. aastal immuunsussüsteemi toetavate Chaga Health eliksiiride tootmisega. Aja jooksul lisandusid tootesortimenti ka Chaga pulbrid. Sel kevadel maailma tabanud suur pandeemia on

muutnud inimeste käsitlust tervisest ja tervena püsimisest.

„Olime eriolukorra esimestel nädalatel tunnistajaks sellele, kuidas inimesed kolisid tagasi maakodudesse ja lahkusid linnadest, pöördudes uuesti looduse poole,” räägib Põder sellest, kuidas inimeste mõtteviis on toimunud muutus. „Üha rohkem otsitakse rahvameditsiini ja loodusravist võimalusi, et olla terve ja anda immuunsusele lisajõudu erinevate viirustega võitluses. Peame mõtlema sellele, kuidas tulla toime kasvava nõudlusega meie toodete vastu, kuna meie eliksiirid koguvad maailmas suure elanikkonnaga riikides tuntavalt populaarsust.“

Põdra kinnitusel jõudsidki nad ettevõttega chaga kasvanduste rajamise juurde eelkõige vajadusest saada toorainet enda eliksiiride jaoks. Eeskuju võeti Soomest ja soomlastelt, kes üle 10 aasta juba edukalt chagat kasvatanud on. Täna on Soomes juba üle 1000 erametsaomaniku, kes sel moel oma metsast passiivset tulu teenivad. „Vaadates tulevikku, näeme, et huvi chaga kui tooraine vastu kasvab hüppeliselt. Samas pakume murrangulist võimalust metsaomanikel tulu saada ning metsa väärdandada, ilma seda maha raiumata,” märgib Chaga OÜ projektijuht ja lisab: „Ehk sellest ideest võidavad kõik.“

Vähenõudlik stardipakett

Chaga istanduste rajamiseks on vajalik vähemalt 0.25 hektarit kasemetsa, kus kasvavad puud on

Hardi Põder mõõnab, et kasepässik ei kahjusta kuidagimoodi puud. Fotod: Allan Leppikson/Reval foto

vähemalt 10 aastat vanad ja mille minimaalne läbimõõt on 10 cm. Põder õpetab, et chaga kasvama panekuks tuleb kasepuule puurida 5 cm sügavune auk, kuhu istutatakse spetsiaalne chaga tüübel.

Pässikut kandvad tüüblid valmistatakse Eestist pärit seene paljundamisel Mycelia tipp-seenelaboratooriumis Belgias. Laboratooriumi asutas 1985. aastal seeneteadlane Magda Verfaillie ning selle

põhitegevusteks on seeneniidistike ehk mütseelide tootmine, teadus- ja arendustegevus. Laboratooriumis toimub chaga kasvatamine ja paljundamine puidust tüüblitel, mis seejärel jõuavad Eestisse, olles juba „istutusvalmid“.

Ühtlasi kasutab Põder võimalust, et lükata ümber müüt, justkui hävitaks must pässik kase: „Mitte üheski teadusuuringus ei ole täheldatud, et must pässik lühendaks puu eluiga või pidurdaks selle kasvu.“

TÕRVA DISCGOLFI HOOAEG SAAB ALATA!

Mai lõpus saavad alguse Tõrva discgolfi nädalamängud. Kord nädalas toimub etapp ühel meie valla rajal: Tõrvas, Hummulis, Alal, Pikasillal. Kokku toimub 12 etappi.

Nädalamäng on lihtsam võistluse formaat, mis ei ole suurvõistlus, vaid iganädalane võimalus tulla kätt proovima. Võistlejad on jagatud kolme klassi: algajad, harrastajad ja edasijõudnud. Ehk võistleva võivad tulla nii täitsa algajad kui profid, võiduvõimalus on kõigil.

Võistluste korraldamist toetab Leader fond ning Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp. Igal etapil on iga klassi parimatele auhinnad (kettad, kinkekaardid). Lisaks läheb vähemalt 8 etappi osalenud võistlejate vahel loosi korralik discgolfi

korv, mille väärtus on 260€. Suvel on plaanis taaskord paarismäng,

Valgamaa meistrivõistlused ning sügisel Mulgimaa meistrivõistlused.

Hetkel on käimas 3 aastat kestev Leaderi ühisprojekt koostöös Mulgi vallaga, mille eesmärk on arendada discgolfi Mulgimaal. Just selleks, et Mulgimaa mängijad rohkem üksteise radu külastaksid, võtaksid võistlustest osa ning tutvuskid üksteise piirkondadega. Mulgimaal on mitmeid discgolfi radu väga looduskunites kohtades ja tahame, et harrastajad nende kõigiga tutvuskid. On ju discgolf spordiala, mis toob inimese loodusesse ning õpetab seeläbi austust ning hoolivust keskkonna vastu.

Tõrva Discgolfi klubi tegemistega saab kursis olla Facebooki lehel www.facebook.com/torvadisgolf.

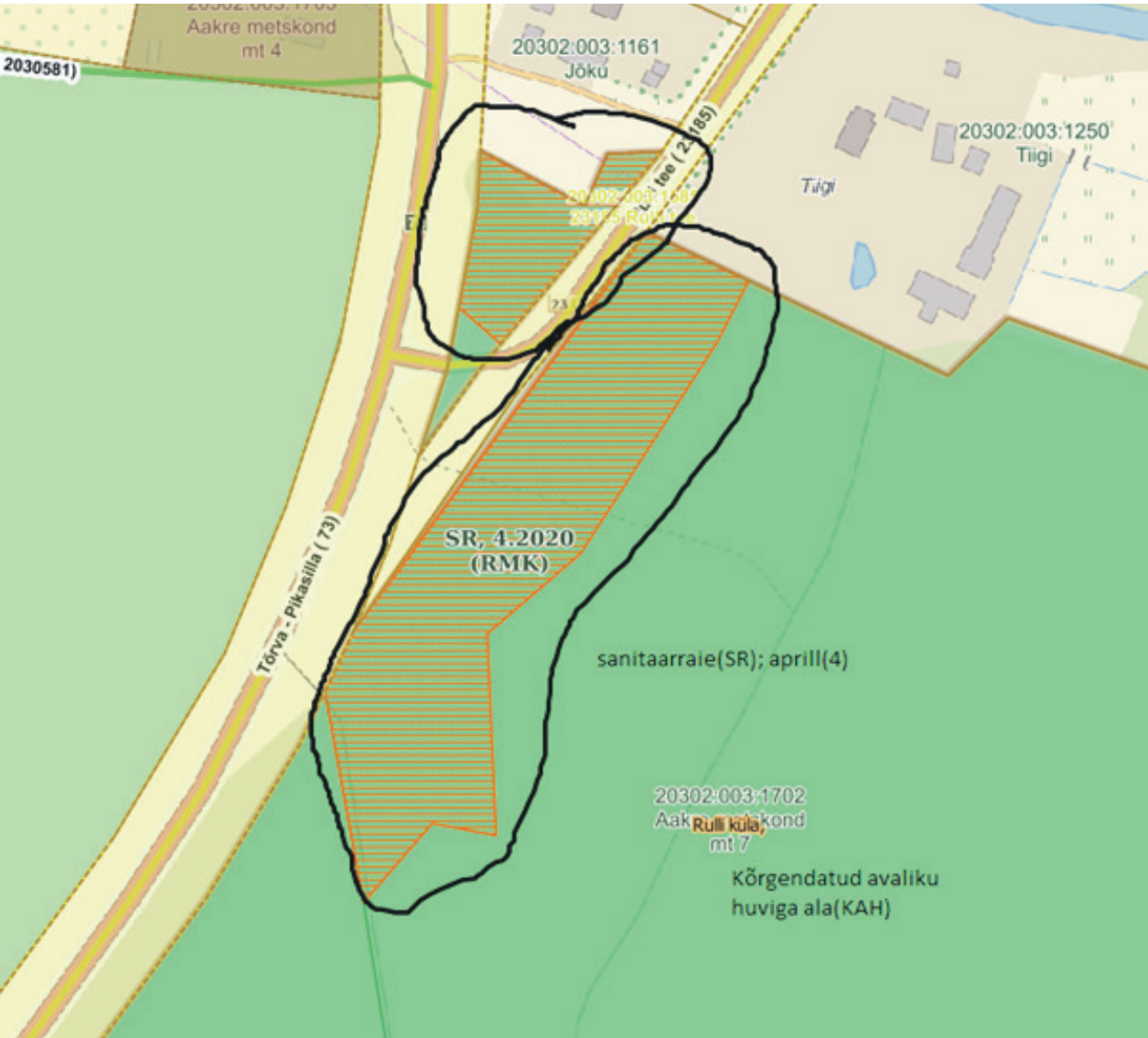
HEA TÕRVA LINNARAAMATUKOGU LUGEJA!

Seoses eriolukorra lõppemisega leevenevad Tõrva Linnaraamatukogu külastamise tingimused. Kaitsemaski kandes (võib olla isetehtud) ja 2+2 reeglit järgides on alates 18. maist lugejatel võimalik:

- siseneda fondi endale ise raamatuid valima;
- istuda lugemissaalis;
- kasutada arvutit.

Oleme avatud endistel kellaaegadel. NB! 1. juunist hakkavad meil kehtima suvised ajad.

Vaata: <https://torva.kovtp.ee/et/torva-linnaraamatukogu>

METSAKAITSELISED TÖÖD RULLIS

RMK tegeleb sel kevadel laienevate ürasekikahjustuste ohjamisega. Ürasekikahjustusi tuleb likvideerida just kevadel, mil on ainukene aeg ürasekite poolt asustatud puid metsast välja viia (metsakaitseelised tööd).
Suve alguseks on ürasekite uus põlvkond juba liikunud järgmistele puudele. Töid pole võimalik lükata

edasi sügisesse, kuna selleks ajaks on kevadel paljunenud ürasek kahjustanud veelgi suuremaid alasid. Talvel tõrjetöid tehes häviksid ürasekistest toitud putukad.
RMK on teostamas metsakaitseelisi töid Rulli kõrgendatud avaliku huviga alal (KAH ala). Seoses vajalike raietööde kiireloomulisusega

ja vabariigis kehtestatud kokkusaamiste keeluga, ei ole RMKl kahjuks võimalik korraldada raietöid tutvustavaid kokkusaamisi metsas. RMK vabandab, et raietööd algavad nii lühikese etteteatamisega, see on vajalik, et hoida ära ürasekikahjustuste levikut kõrvalasuvatesse metsadesse.

KUIGATSI-SOONTAGA TEELÕIK ON SULETUD AUGUSTI LÕPUNI

27. aprillist kuni 27. augustini on liikluseks suletud Võru–Kuigatsi–Tõrva tee Kuigatsi–Soontaga teelõik km 57,2–65,4 ehk Kuigatsi teeristist kuni Väikese Emajõeni.
1988. aastal paigaldatud teekate on muutunud ebatasaseks ning tekkinud on mitmeid defekte: piki- ja põikpraod, katteserva lagunemine, kohati esineb roobast. Tööde käigus rekonstrueeritakse 8,1 km

pikkune lõik Kuigatsi teeristist kuni Väikse Emajõeni. Muuhulgas lammutatakse Kuninga ja Soontaga sillad ja asemele ehitatakse uued. Kitsas ja madala kandevõimega Kuninga sild ehitatakse ümber 2,1 m avaga terasest torusillaks. Liiklusohutlik Soontaga sild lammutatakse ja ehitatakse uus sild, millele rajatakse täiendav jalgrataste osa.
Ehitustööde aegne ümbersõit

toimub marsruudil Kuigatsi teerist–Pikisilla–Tõrva või Kuigatsi teerist–Sooru–Tõrva. Ümbersõitude pikkus on ligi 30 km. Kohalikele elanikele ja koolibussiliinile tagatakse läbipääs. Täpsema info liikluskorralduse kohta leiab portaalist TarkTee.ee.
Teelõik on suletud neli kuud ehk 27. augustini, rekonstrueerimistööd lõppevad novembris. Rekonstrueerimistööd teeb Nordecon AS.

ERATEEDE TOETUSE SOOVIJAD OLI PALJU

27. veebruarist kuni 15. aprillini võeti vastu taotlusi Tõrva valla maapiirkondade erateede remondi- ja ehitustööde toetamiseks. Toetuse suuruseks oli kuni 50 protsenti tööde maksumusest, kuid mitte rohkem kui 600 eurot ühe eratee kohta aastas. Kokku esitati 48 taotlust ning kõik esitatud taotlused

rahuldati. Sel aastal eraldati erateede remondiks kokku 24255,05 eurot.
Tõrva vallavanem Maido Ruusmann sõnas, et vallavalitsuse jaoks on oluline, et positiivsed arengud toimuksid ka väljaspool Tõrva linna. Rääkides maapiirkondade inimestega, on kruusateede halb olukord

üks peamisi murekohti. „600 eurot toetust ei ole teede remondi mõttes küll suur raha, kuid usun, et see on abiks nii mõnegi pere paremaks liikuma saamiseks,” kommenteeris Ruusmann. Toetuste eraldamine on plaanis ka järgmisel aastal.

MAI ALGUSEST ON PUUETEGA INIMESTEL ASJAAJAMINE LIHTSAM

1. maist jõustusid puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muudatused, mis lihtsustavad oluliselt puuetega inimeste asjaajamist. Muutumatute seisunditega lastel on korduvekspertisi käigus edaspidi võimalik tuvastada puue kuni 16-aastaseks saamiseni.
Lisaks laiendatakse puudega lapse toetust harvikaigusega lastele ning töövõimet välistavate seisundite puhul ei pea puude raskusastme tuvastamisel enam pikka taotlusankeeti täitma.
„Muutumatu või süveneva seisundiga lastele on oluline määrata puude raskusaste pikemaks ajaks kui kolm aastat, et lapsevanemad ei peaks püsiva seisundiga lapsele üsna lühikese perioodi järel puuet uuesti taotlema,” ütles sotsiaalminister Tanel Kiik. „Edaspidi saab muutumatu või süveneva seisundiga lastele määrata puude raskusastme maksimaalselt kuni lapse 16-aastaseks saamiseni. Need ja ka teised muudatused on olulised sammud asjaajamise lihtsustamiseks ning pean oluliseks jätkata ka edaspidi bürokraatia vähendamist sotsiaalkaitse valdkonnas tervikuna.”
Sotsiaalkindlustusameti ekspertiisi ja sotsiaaltoetuste talituse juhi Leila Lahtvee sõnul on lastel siiani lubatud puue tuvastada

maksimaalselt kolmeks aastaks. „See on ebamõistlik väga raskete, sügava puudega laste puhul nagu näiteks raske-sügav vaimne alaareng, Retti sündroom, mõlema silma pimedus ja veel mitmed rasked seisundid, kus ravi puudub ja seisund ei saa ajas tänaste meditsiiniliste oskuste ja teadmiste kohaselt paraneda,” rääkis Lahtvee.
Lahtvee lisas, et selliste laste kasvatamisel on vanematel nagunii juba väga suur koormus, mistõttu soovib sotsiaalkindlustusamet nende olukorda puude taotlemisel leevendada. Alates 1. maist on väga raskete paranemislootusetu lastele võimalik puuet määrata kuni 16. eluaastani. Muudatus puudutab ligikaudu 1800 raske ja sügava puudega last.
Alates maikuust ei pea tööealised inimesed töövõimet välistavate seisundite puhul puude raskusastme tuvastamisel enam pikka taotlusankeeti täitma. Kui inimene märgib ära töövõimet välistava seisundi, siis kinnitatud seisundite korral viiakse hindamine läbi terviseandmete alusel ning inimesel ei ole vaja erinevates valdkondades esinevaid piiranguid hinnata. Muudatus puudutab ligikaudu 30 000 töövõimet välistavate seisunditega tööealist inimest.

LINNA JA KARJATNURME UUED BUSSIOOTEPAVILJONID

Tõrva vallavalitsus paigaldas Linna küla ja Karjatnurme bussipeatustesse uued bussiootepaviljonid.
Rõõmsalt kollastes paviljonides saab edaspidi bussi oodata vihma ja tuule eest varjus. Lisaks said Helme ja Ala bussipeatused uued katused.

Suur tunnustus Ritsa külaseltsi eestvedajale Giia Timpsonile, kes koos pisikeste abilistega Linna küla bussipeatuse prügist puhtaks tegi! Kokku korjati Linna küla bussipeatuse kõrvalt kaks 60 liitrit prügikotti.

FESTIVAL VÕNGE LÜKKUB AASTA VÕRRA EDASI

Vähem kui kahe kuu pärast pidi Eesti ainus rändav kultuurfestival Võnge jõudma Tõrva valda. Korraldajad andsid aga teada paratamatust otsusest, et seoses ülemaailmse kriisiga lükatakse festival aasta võrra edasi.

Aga siiski on igas halvas ka midagi head, sest järgmisel aastal on endiselt planeeritud toimumispaigaks Sooglemäe. Ka kuupäevad on juba paigas ehk Võnge 2021 toimub reedel ja laupäeval, 2. ja 3. juulil. Mulgi elamuskeskuses Sooglemäel toimuva festivali tänavused peaesinejad on lubanud kaasa lüüa tuleval suvel: Kakkmaddafakka (Norra), Hang Massive (UK/Rootsi), Erki Pärnoja, Tora (Austraalia), Mari Jürjens, Carnival Youth (Läti), Egert Milder, Jarek Kasar, Reinis Jaunais (Läti), I Wear* Experiment, Riffarica, Catapulta, Ellip, Kreatiivmootor, Seltskond Pargis, Worn Öut. Melomaanidele heaks uudiseks on ka see, et nüüd on korraldajatel oluliselt rohkem aega täiendada oma listi ehk sügisel-talvel saab teatavaks veel ligi paarkümmend esinejat, kes festivalil üles astuvad.

Vastutustundlik käitumine

“Kuigi tänaseks on ametlikult keelatud kõik üritused vaid kuni juuni lõpuni, oleme otsustanud juuli algusesse toimuma planeeritud Vönke siiski aasta võrra edasi lükata,” teatab festivali peakorraldaja Tarmo Sikk. “Võiksime küll ära oodata Vabariigi Valitsuse ametliku suurürituse definitsiooni ja juhendada oma edasistes

tegevustes sellest, kuid sisuliselt ei muudaks taoline määratlus ju suurt midagi. Pidada loetud päevad pärast igasuguste ürituste korraldamise keeldu festival (mitme)tuhande inimese osavõtul oleks ilmselgelt vastutustundetu. Meil ei ole vähimatki huvi riskida festivaliküllastajate ja nende sõprade-sugulaste tervisega ega saada tuntuks kui festival, millest sai alguse “teine laine”. Ja õigustus, et korraldamiseks oli luba olemas, poleks sellise stsenaariumi puhul just kuigi lohutav,” räägib Sikk

Ostetud festivalipassid on võimalik tagasi müüa, kuid korraldajad toovad välja 8 põhjust, miks seda mitte teha:

1. Tänavuseks aastaks ostetud piletid kehtivad automaatselt järgmise aasta festivalil.
2. Pileti eest makstud raha ei haihtu. Seda ei kulutata enne, kui festival toimunud. Ehk siis isegi kõige utoopilisemate stsenaariumide puhul, mis sunniksid festivali tuleval suvel taas edasi lükkama või ära jätma, on piletiomanikul täielik õigus see raha tagasi saada.
3. Piletimüük jätkub praegusest hinnapoliitika poolest. Ehk siis kui

nt 40 euro eest soetatud festivalipass tagasi müüa, kuid tekib hiljem soov siiski festivalile tulla, kaotab vähemalt 15 eurot (festivalipassi hetkehind on 55 eurot).

4. Kui jätta pass tagasi müümata, saab osta kõigest 40 euroga veel ühe festivalipassi.
5. Kui jätta pass tagasi müümata, saab Valmiermüüa e-poest tellida 20% soodsamalt oma lemmikõlut otse koju.
6. Kui jätta pass tagasi müümata, saab broneerida selleks suveks väga hea hinnaga majutuse Wagenkülli Hotellis, mis asub Sooglemäest paari kilomeetri kaugusel. Kahekohalise toa hind koos hommikusöögi ja saunakeskuse külastusega on P-N 69 eurot (kahele inimesele) ning R-L 89 eurot (kahele inimesele).
7. Kui jätta pass tagasi müümata, saab 311.ee veebipoest osta 10% soodustusega väga paljude artistide (k.a Võnge 2021-l esinevate Egert Milderi, Erki Pärnoja ja I Wear* Experimenti ning mitmete varasematel festivalidel üles astunute) plaate ja merchi.
8. Korraldustiim, artistid ja kõik teised, kes festivaliga seotud, on

neile, kes pileti alles otsustavad hoida, lõputult tänulikud.

* Sooduskoodid saadetakse laiali 14 päeva pärast, peale tagastusavalduste vastuvõtmise lõppu.

Pileteid ümber vahetama ei pea

Neile, keda see kõik siiski veenda ei suutnud ja soovivad oma pileti ikkagi tagasi müüa, märgivad korraldajad:

Seoses kehtiva eriolukorra ning kaasneva koormusega ei menetle Ticketeri klientide ühiskondade, mis piletit tagasiostu puudutavad. Elektroonilise avalduse antud sündmuse piletit ostusumma tagastuseks saab esitada aadres-

sil → <https://www.ticketer.ee/refund/>

- tagastusavaldusi saab esitada 14 kalendripäeva jooksul alates 07.maist 2020;
- piletit maksumus tagastatakse ostutehinguga seotud pangakontole või maksevahendile automaatselt tagastusavalduste kogumise perioodi järgselt 7 kalendripäeva jooksul;
- tühistatud või muudetud toimumisajaga pileteid ei muudeta kinkekaartideks või vahetada teiste sündmuste piletit vastu;
- kõik ostetud piletid kehtivad vaikinisi sündmuse uuel toimumisajal.

COMBIWOODILE KRIIS KURJA EI TEINUD

OÜ Combiwood on Tõrva vallas asuv puidutööstusfirma, mis pakub tööd ka paljudele kohalikele. Rõõmuga saab aga nentida, et eriolukord ettevõttele liiga ei teinud.

„Suures pildis võib öelda, et koroonal puudus negatiivne mõju Combiwoodi käekäigule! Meie tellimused Skandinaaviasse ja Kesk-Euroopasse ei langenud üldse, pigem isegi suurenesid pisut. Ainuke turg, mis meil täiesti ära kadus, oli Suurbritannia, aga meie jaoks on tegu pigem marginaalse turuga,” selgitab Combiwoodi juhatuse liige Priit Koha.

Koha sõnul tehti kogu perioodi vältel tööd täiel võimsusel ning osades tööloikudes tegid töötajad lausa ületunde. Maikuu on juhatuse liikme sõnul alanud samuti hästi ning sama hooga loodetakse ka jätkata.

„Kõige parem meel ongi selle üle, et

me ei pidanud oma inimesi koondama ega isegi töökoormust või palkasid vähendama. Meil on tööl tublid ja töökad inimesed ja oleks olnud väga kurb, kui oleks pidanud kuskilt otsast kärpima hakkama,” sõnab Koha.

Mees nendib siiski, et kriisi mõju on juba praegu tööjõuturul märgatav: „Töötajaid on palju ja tundub, et tuleb aina juurde. Me ise oleme uute inimeste palkamisel ettevaatlikud, enne ei taha seda teha, kui oleme kindlad, et kriis on lõplikult seljatatud.”

Üldiselt tunneb Koha rõõmu selle üle, et eriolukord on pannud inimesi rohkem huvi tundma ettevõtte käekäigu vastu ning töötajaid hindama stabiilset töökohta.

Combiwoodi uus toormaterjali ladu.

Foto: Maru Ehitus

Teve Rajamets

KÜTTEKOLDED ja KORSTNAD KORDA!

Tellige varakult kütteseadmete puhastus ja remonttööd!

Valga Tuletõrjeühing

- Korstnapühkimisteenus tolmuimejaga
- Pottsepatööd (korstnad, pliigid, ahjud jne)
- Kortermajade ventilatsioonisüsteemi puhastamine
- Tulekustutite ja suitsuandurite kontroll, hooldus, müük

Valga, Puiestee 2, E-R 8-17
Tel 5333 5233, 766 1009 ja 521 0357
valga.tuletorje@gmail.com

KORROONAKROONIKA: VASTUPIDAVAD NOORED MEDITSIINITÖÖTAJAD NING SITKED TÕRVA TOITLUSTAJAD

Teve Rajamets

Õnne Laiakask isikukaitsevahendite kasutamise koolitusel. Fotod: Erakogu

Käes on kevadine mai ning sel aastal toob see endaga lisaks tärkavale loodusele kaasa veel teisigi rõõmustavaid uudiseid. Nimelt otsustas valitsus hakata järk-järgult leevendama 12. märtsil kehtestatud eriolukorra nõudeid. Koroonaviiruse lõpuloos räägivad Tõrvast pärit meditsiinitöötajad ning Tõrva toitlustusasutuste juhid sellest, kuidas keeruline periood üle elati ning milliseid muudatusi see endaga kaasa tõi.

Märtsi keskel kehtestatud eriolukord tõi endaga kaasa palju uusi reegleid, millega kiiresti harjuda tuli. Igapäevased teenused ei olnud enam kergesti kättesaadavad, koos tohtis liikuda kahekesi ning teisest hoida vähemalt kahe meetri kaugusele. Muudatusi tõi koroonaga kaasa endaga pea igas valdkonnas. Meditsiinis ehk aga kõige drastilisemalt. Edasi lükati plaanilisi raviseid ning suur rõhk asetati koroonatestide tegemisele ning abivajadusel soovitati esmalt pöörduda perearsti poole.

Käesolevas loos saabki aimu sellest, mida tähendas eriolukord erinevate elualade inimeste jaoks täpsemalt. Millega tuli silmitsi seista, harjuda ning kuidas leiti olukorrast ka midagi positiivset?

Eriolukord tõi kaasa muudatused tööelus

Õnne Laiakask töötab SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Anestesioloogia ja intensiivravikliiniku esimeses intensiivravi osakonnas intensiivraviõena ning Valga Haigla

erakorralise meditsiini osakonnas (EMO) õena. Intensiivis on Laiakask olnud kolm aastat ning EMO-s kaks aastat.

Laiakase sõnul ta eriolukorra kehtestamise ees hirmu ei tundnud. Pigem valdas teda enda sõnul teadmatus ning ärevus. „Kuna viirus on maailmas sellisel kujul olnud ju võrdlemisi vähe aega, siis pikemaajalised tagajärjed on veel teadmata,” lisas ta.

Laiakase sõnul mõjutas viiruse saabumine ta tavapärase tööelu palju. „Lisaks meie nii-öelda tavalistele haigetele tulid lisaks veel COVID-19 haiged. Juba enne eriolukorra kehtestamist oli intensiivis valmistumisperiod pandeemiaks alanud. Kuna Tartu Ülikooli Kliinikumi tulevad kolmanda astme intensiivravi vajavad koroonahaiged, siis meie tavapärane töökordlus organiseeriti ümber. Esimesed haiged võttis/võtab plaanikohaselt teine intensiiv ning kui see on täitunud, siis järgemööda esimene ning kolmas intensiiv. Lisaks loodi täiesti uus neljas intensiiv,” seletab ta.

„Olime valmis ja oleme ka praegu valmis. Hetkel minu intensiivis positiivset COVID-19 patsienti ei ole olnud. Mis muidugi ei tähenda, et teisi patsiente ei oleks,” räägib Laiakask.

Ka Valgas muudeti EMO töökordlust. Võeti kasutusele uued ruumid, mida kasutatakse isolaatoritena. EMO-s eriolukorra kehtestamise alguspäevadel patsientide külastatavus Laiakase sõnul vähenes, kuid nüüd on tema hinnangul saabunud kevadine periood, kus üldiselt käibki rohkem patsiente (juhtub erinevaid traumasid, kuumade ilmade saabumisega kaasnevad erinevad terviseprobleemid, mille korral EMO-sse pöörduakse).

Tavaelu keerukused

Lisaks muudatustele töös tuli nii Õnne Laiakaskel kui ka paljudel teistel mõelda sellele, kuidas suhelda oma vanematega nii, et see oleks ohutu. „Esimese asjana eriolukorra alguses ma mõtlesin enda riskigrupis olevate vanemate peale. Neid peab kaitsma. Ehk siis vanemaid ma külastada ei ole saanud. Esialgu viisin ka neile toidukraami ukse taha.

Ühist söömist või muul moel tavapärase ajaveetmist vanematega siiani olnud ei ole. Olen küll neid nende koduhoovis näinud, kuid see on ka kõik. Eks ka elukaaslase pärast oli mure, et kui ta peaks haigestuma, siis kas mina olen töölt midagi kaasa toonud,” räägib Laiakask.

Haiguspuhangu alguses oli Laiakase sõnul pinget suur just selles osas, et COVID-19 oli tol hetkel ainult mõned kuud maailmas olnud ning informatsiooni ei olnud palju. „Meedikuna arvestan adekvaatse informatsioonina siiski ainult tehtud teadustöid ning nende tulemusi, mida selleks hetkeks oli väga vähe. Mõned üksikud uurimused Hiinast,” sõnab ta. Olukord oli tema sõnul nagu Skyplusi jälitatava mäng „kahtlуста kõiki”. „Eriti EMO-s peab igasse patsienti suhtuma kui potentsiaalsesse koroonahaigesse,” lisab ta.

Perearstidel ning õdedel kasvas telefonikonsultatsioonide hulk

Grettel Elbrecht töötab pereõena Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa polikliinikus juba 5 aastat. Kõige rohkem muutus tema sõnul eriolukorra tõttu töö käik ja töökordlus. „Kuna ambulatoorne töö peatati ning perearsti mastaabis rõhutati distantsvastuvõtte olulisust, siis patsientide vastuvõtule tuleku asemel tegime ja teeme siiani palju e-maili ja telefoninõustamist. Vastuvõtule tulevad erakorralist abi ning kiiret sekkumist vajavad patsiendid ja lapsed, kellele on ette nähtud vaktsineerimine riikliku immuniseerimiskava alusel,” selgitab Elbrecht.

Esimese kahe nädala jooksul peale eriolukorra kehtestamist liikus Elbrecht enda sõnul peamiselt töökoha ja Tartu kodu vahet

Õnne Laiakask kutsus üles eriolukorra ajal meditsiinitöötajate turvalisuse nimel inimesi kodus püsima.

Pildil vasakult: pereõde Kadri Bernhardt, pereõde Grettel Elbrecht ja perearst Jelena Petrova.

ning puutus kokku ainult oma kahe töökaaslasega. „Toidupoes olen kogu aeg käinud üks kuni kaks korda nädalas ja eelistanud tipptundi vältida, selles osas midagi muutunud ei ole. Nende esimese paari nädala jooksul üritasin ka ohutuse mõttes pereliikmetest eemale hoida (kuna üks on juba väga soliidses 80+ vanuses), aga paraku ei küsi haigused ja õnnetused ei aega ega kohta ning ma pidin sel perioodil isegi rohkem pereliikmetega koos olema. Sõpradega kokkusaamist jäi vähemaks, sest kõik pidasid väga kenasti karantiinireeglitest kinni. Helistamist on see-eest rohkem, mis mulle väga meeldib,” selgitas ta.

Lähedaste toel on kriisis kergem

Elbrechti sõnul oli esmalt natukene keeruline uue töökorraldusega kohaneda. Eriolukorra alguses tuli tema sõnul hästi palju infot korraga peale, mis muutus väga kiiresti. „Nõustamist, selgitamist, rahustamist ja info jagamist patsientidele oli palju. Pidevalt oli vaja kontrollida, et edasi öeldud info või soovitusel oleksid täpsed ning sealjuures oli vaja ka ise rahulik olla. Töökaaslastega on mul väga vedanud. Tänu neile on olnud selle olukorraga palju lihtsam harjuda. Ja sõbrad on mul ka mega armsad ja arusaajad,” lisab ta.

Ortodontias peatati plaaniline ravi, kuid oldi valmis esmaabiks

Ethel Heidi Sepp töötab ortodontia residentina Tartu Unimed Kliinikus, residentuuri astus ta 2019. aasta sügisel. Tema jaoks eriolukorra kehtestamine samuti hirmutavaid emotsioone kaasa ei toonud. Pigem oli esimene nädal tema jaoks veidi ärevust tekitav nagu iga uus olukord. Sepp jälgis enda sõnul tavapärasest rohkem uudiseid, sest iga tund olukord muutus.

„Eriolukorra tõttu katkestati ka ortodontias plaaniline ravi ning selle perioodi jooksul plaanilistele patsientidele ravi ei osutatud. Küll aga oli meie kliinikus valmisolek osutada ortodontilist esmaabi ehk aidata hädas olevaid patsiente. Ortodontias on nendeks näiteks patsiendid, kelle aparaadid on suus katki läinud või ortodontilisest aparaadist põhjustatud valu. Residentuuris on väga olulisel kohal ka teoreetiline õpe ja vaatamata sellele, et ma patsientidega tegeleda ei saanud, sisustasin suurema osa päevast õppetööga,” räägib Sepp.

Võib küll mõelda, et tänapäeval on lihtne, et sõbrad on alati taskus, helista või tee üks videokõne, aga see pole ikkagi võrreldav

Kõige rohkem muutus ka Sepa jaoks eriolukorras inimestega suhtlemine. Tema jaoks oli keeruline toime tulla sotsiaalse isoleeritusega, sest sõpradel on Sepa elus väga oluline koht. Sõprade, tuttavate ja vanavanematega ta sel perioodil kokku ei saanud, millest Sepp enda sõnul ka kõige rohkem puudust tundis. „Proovisin käia poes võimalikult vähe ning elus esimest korda koostas nimekirja ja mõtlesin päriselt ka mitme päeva menüü ette,” lisab ta.

Meedias juba juttu olnud hambaravi kallinemine paratamatult tuleb, kuid seda vaid inimeste tervise kaitsmiseks. „Hambaravi töepoolsest kallineb kaitserõivastuse tõttu. Korrektsete isikukaitsevahendite kasutamisest hambaravis ei ole võimalik kõrvale hiilida, kuna hambaarstide (sh ortodontide) töö toimub peamiselt patsiendi suus, võib õhku paisata aerosooli pilv koos viiruseosakestega. See tähendab, et hambaravid võivad olla tõeliseks nakkuskohtadeks. Sellises keskkonnas tavaline kaitsevarustus ei aita, on vaja kõrgendatud kaitsevahendeid (desinfitseerimisvahendid, kaitsekittel/ülikond, sussid, müts, visiir,

respiraatormask, kindad). Selleks, et kaitsta patsienti, arsti, hambaravi assistenti/õde, koristajat, administratoreid ja ka järgmist patsienti, tuleb kõiki ettenähtud nõudeid täita,” selgitab Sepp.

Tõrva toitlustusasutused olid suures osas avatud ka kriisi ajal

Et eriolukorra ajal mitte sissetulekut täielikult kaotada, otsustasid näiteks Andres Kõveriku ja Deivi Kivi eestveetav kohvik Nõhvik ja Teddy Urmeti juhitud kohvik Läti Saatkond oma ukseid valla hoida. Nõhvik pakkus toidu kojuveo teenust ning Läti Saatkond kostitas külalisi oma laudade taga.

Kivi sõnul olid nad pandeemia osas ettenägelikud ning otsustasid kojukannet pakkuma hakata juba enne eriolukorra kehtestamist. Plaan pandi kiiresti kodusel diivanil paika ning asuti tegutsema. „Kuna ise oleme laiskadel päevadel igatsenud, et keegi hea toiduga ukse taha potsataks, tundus, et idee võib tõrvakatele väga meeltemööda olla,” rääkis Kivi.

Kojukanne oli tõrvakate seas menukas

Nõhviku kojukanne läks Kivi sõnul paremini, kui loota osati. „Kuna tahame klientidele pakkuda parimat toidukogemust, siis piirasime tellimuste arvu ja kahjuks tuli ka nii mõnelegi tellimuste täitumisel ära öelda. Klientide arv on üldises plaanis jäänud samaks. Ja rõõm on tõdeda, et meie kliendid üldjuhul võtavad vaevaks meile hiljem kirjutada (on ka helistatud) ja tänada,” lisab Kivi.

Kojukande juures osutus Kivi sõnul kõige keerulisemaks osaks menüü paika panemine. „Vaheldus on siinkohal võtmesõnaks. Trikitamist on menüüga, sest teadagi kõik toidud kojukandeks ei passi ja on vaid n-ö „otse kuumalt pannilt auravana kliendile pakutult” primad,” selgitab

Ka vallavalitsusse viidi kontaktivabalt toidupoolist.

Kivi. Seetõttu polnud menüü võib-olla tema sõnul ka nii vaheldust pakkuv, kui kohvikus kohapeal toimetades.

Nõhvik loodab kliente oma hubastes ruumides teenindama asuda taas juunis.

Läti Saatkonna kriisiaja hitiks kujunesid küpsetised

„Kuna teadet ei tulnud, et kohvik tuleb sulgeda, otsustasime meie minna vaikselt nädala kaupa. Loomulikult oli kliente tavapärasest oluliselt vähem, aga kõik püsikliendid olid toetavad ja einestasid koos meiega ning tellisid oma lemmikkoogid ka koju kaasa. Kriisiajal õnneks maiustati meie majas valmistatud kookidega ohtralt ja küpsetisi sai saadetud isegi kaugele. Seega tänaks väga Saatkonna sõpru, et olite sellel keerulisel ajal koos meiega. Nüüd tuleb oodata algavat suve ja loota, et kõigil Tõrva ettevõtjatel puhuksid soojad tuuled, et sellest raskest seisust välja ujuda,” räägib Urmet. Tema sõnul õpetas eriolukord kindlasti palju ja tegi ka haiget, aga nüüd loodetakse edaspidiseks vaid parimat.

Kohvik Tilk Tõrva otsustas eriolukorras mõnda aega olla suletud

Tilk Tõrva esindaja Karin Mölder selgitab, et kohvik otsustati sulgeda külastajatele peale eriolukorra kehtestamist 17. märtsil. „Oli teada, et Covid-19 viirus on väga nakkav ning võib just siseruumides levida. Ettevõtte jaoks on oluline, et töötajate töökeskkond oleks ohutu. Antud olukorras pidasime õigeaks kohviku ajutiselt sulgeda, et kaitsta oma töötajaid ja samuti ka kohviku külalisi võimaliku nakatumise eest,” lisab ta.

Kuigi kohvik oli külastajatele suletud, siis töö käis ettevõttes osaliselt edasi. Peakoka ja kokkade käe all valmisid toidud uuenenud a-la carte menüüsse.

Kohvik avati taas 4. mail, arvestades Terviseameti infot ja soovitusi toitlustusasutustele.

„Oleme tänulikud oma klientidele, kes kohvikut peale taasavamist on külastanud, ja samuti ka neile, kes veel meie juurde tulemas on,” räägib Mölder.

Positiivsed mõtted seoses kriisi ja eriolukorraga

Õnne Laiakask on tänulik, et olemas on töökoht ning et saab anda enda panuse sellises olukorras. „Muidugi on mul hea meel, et mu kodulinnaks on Tõrva, kus saab rahulikult looduses jalutada ja joosta, ilma et kellegagi kokku põrkaks. Tõrvas elamine on selles olukorras toonud kõige rohkem sära silma. Tõrva rahulik elutempo, värske õhk ning pingevaba keskkond teeb alati hingele pai,” ütleb Laiakask.

Grettel Elbrechti sõnul on töö poole pealt tal hea meel selle üle, et patsiendid näitavad üles väga suurt toetust ja on tublid ning oskavad esmalt ka ise oma terviseprobleemidele lahenduse leida. „Antud olukorra suhtes on patsiendid väga rahulikud ja mõistvad. Eriolukorra alguses mõtlesin küll, et kuidas see toimima saab, aga toimib hästi. Mina olin valmistunud palju suuremaks hulgaks telefonikõnedeks sooviga vastuvõtule tulla,” lisab ta.

Teatud erimeetmeid tuleb aga Elbrechti sõnul kindlasti edasi järgida. Kätepesu, isiklik hügieen ja poes teistele nina alla mitte ronimine on tema arvates sellised asjad, mida inimesed võiksid kogu aeg meele pidada, mitte ainult viirusperioodi ajal.

Ethel Heidi Sepp tunneb aga rõõmu selle üle, et ta oskab nüüd enda sõnul palju paremini süüa teha ja ka kevadine suurpuhastus sai tal tehtud.

Seega tundkem rõõmu karmide eriolukorra meetmete leevendamise üle, lootkem viiruse taandumisele ning peskem ikka käsi!

AARNE SORO: TÕRVA TÕMBAB JA ON TÄHTIS KOHT

Karl Kirt

Tõrva lippu teatrilavadel hoiab kõrgel Tõrvas sündinud, kasvanud ja siin koolis käinud Arne Soro, kes on töötanud nüüdseks juba 24 aastat Ugala teatris ning üles astunud arvukates meeldejäävates rollides.

Nime saanud Arne Üksküla järgi

Praegu on teatrid suletud teadmata ajaks. Suure tõenäosusega saab publik tagasi teatritesse sügisel. Küsimuse peale, kas ta kipub lavale tagasi, ütles ta vastuseks, et tegelikult üldse mitte. „Suurem tahtmine on kolleegidega või inimestega üleüldse kohtuda näost näkku. Seda muret, et lavale tahaksin tagasi minna, praegu küll ei ole.” Arne ütleb, et praegu saab olla palju koos perega.

Teatripisiku võis Arne külge saada mitmel erineval põhjusel. „Ma arvan, et üks tugev mõjutaja võib olla minu nimelugu. Olen enda nime saanud Arne Üksküla järgi. See on pannud mind teravamalt vaatama lava poole.” Ta meenutab Tõrva Tantsumäel toimunud nukuteatri etendust. „See oli hästi kütkestav. Ma olin suvel vanaema juures ja pärast etendust tegime vanaemaga käpiknukke. See, kuidas olin sirmi taga ja kogesin, kuis lugu minust läbi käis, kui selle teistele ette kandsin - sellised asjad on teatrihaigust toitnud.”

Suur mõjutaja Eve Valliste

Oma mõju on kindlasti Arne esimesel õpetajal Eve Vallistel. „Eve oli minu esimene klassijuhataja, tema on loodetavasti ka praegu suur teatrinaatik. Tollel ajal tegime näärideks etendusi. Ilmselt minu mõningase ujeduse tõttu Eve neisse tegemistesse mind ei pühendanud,” meenutab Arne. Kui üks tema klassivendadest jäi haigeks ega saanud näärietendusel kaasa teha, nägi Arne võimalust. „Mängisime etendust „Kuidas loomad endale sabad said” ja mina ütlesin suure hurraaga, et võin teda asendada, sest mul on tekst peas. Eve Valliste silmis nägin kõhklust, aga ta lubas mul selle rolli ära teha.” Arne mängis elevanti, kellel oli öelda paar repliiki. Elevant oli üks viimastest loomadest, kes endale saba võttis. „See oli täielik fiasko. Mulle õudselts meeldis, kuidas üks mu klassiõdedest mängis rebast. Tema mäng oli nii äge ja tore. Ma läksin elevantina seda nõõrijuppi võtma samamoodi, nagu tema mängis rebast. Sain aru, et see on täiesti jura. See tunne on mulle

Viljandi Lossimägedes. Foto: Harri Rospu

hästi meelde jäänud. Üks õudsemaid lavamomente.”

Arne peab Evet suureks mõjuvaks, et ta teatrisse jõudis. „Vististi olin üheksandas klassis, kui kirjanodusõpetaja pakkus võimaluse osaleda Juhan Liivi luulekonkursil. Siis tuli Eve mulle juhendajaks. Valgas oli eelvoor. Mind küll mainiti seal ära, aga lõppvooru ei saanud. Aga need luuletused, mille lugemist Eve juhendas, on mul siimaani peas. Kui ma neid kuulen, tuleb ikka Eve meelde.”

Praegu väga õnnelik

Esimesel katsel Aarnest näitlejat ei saanud. Lavakunstikooli 17. lendu ta ei pääsenud, kuid arvab, et see mõjus

talle pigem hästi. „Ma oleksin seal üsna kiiresti läbi põlenud. Noorele inimesele loeb iga aasta. Minule mõjus see pigem hästi. Selle aastaga, mis mul jäi Viljandi koolini oodata, sain ma targemaks ja olin rohkem valmis selleks kooliks.”

Viljandisse Arne jäigi. Juba enne kooli lõpetamist kutsuti teda Ugalasse tööle. Ugala töötab ta näitlejana juba 1996. aastast. „Tollel ajal oli kombeks, et teinekord võeti tudengid lepinguga palgale veel enne kooli lõppu. Mitte, et ise oleks kohe nii väga tahtnud, aga tegime Ugala tükkides kooliajal kaasa. Ilmselt oli teatril soodsam meid võtta lepingulisena oma palgale, kui punktitasu

maksta.” Usaldus ja kindlus olid Arne jaoks tähtsad, sest töökoht enne koolilõppu oli segastel vabariigi algusaegadel üsna positiivne asi. „Keegi ei teadnud, mis meist saab peale kooli lõppu. Selle eest olen ma meeletult tänulik.” Arne nendib, et on mõelnud oma karjääri jooksul vahetada teatrimaja, aga mõtteks ongi see jäänud. „Mõtteid Ugala minna on olnud, aga siis olen sellest loobunud. Küsin, miks ma arvan, et mujal on parem, et mujal mind üldse oodatakse?” Tema hinnangul on Ugala saanud läbi keeruliste aegade teatriks, kus on väga hea olla. „Mulle meeldib õhustik, kollektiiv ja maja. Ma arvan, et olen praegu väga

PEREKOND JA LÄHEDASED ON ESIKOHAL

Arne kaksikvenna Andrese tütar Ramona-Luisa Soro arvates on tema onu kõige tähelepanelikum ja siiram. „Ta hoiab ja hoolib, viskab alatasa nalja ning muudab enda kohaloluga kõik teda ümbritsevad inimesed rõõmsameelseks.” Ramona-Luisa lisab, et onu jaoks on perekond ja lähedased alati esikohal. Tema jaoks oskab onu Arne rolli väga hästi sisse elada. „Mäletan, kui olin alles väike tüdruk, õnnestus mul Ugala teatris lava tagant piiluda etenduse „Karlsson katuselt” peaproovi. Isegi tüsedat preili Sokku kehastades mõjub ta nii ehedana, et hakka või uskuma, et see seal polegi minu onu, vaid hoopis päris daam,” kirjeldab Ramona-Luisa.

Ramona-Luisa on alati imetlenud onu suutlikkust jääda pingelistest olukordades rahulikuks. „Kuna meil on suur suguvõsa, olen näinud küll olukordi, kus palju väikseid lapsi lärmavad, keegi ikka kukub või saab haiget, siis mina ei pea nendes olukordades vastu, plahvatan või kõnnin minema. Arne ei kurjasta ega karju, vaid hoopis rahustab ja seletab malbel toonil. Ta tuleb selliste olukordadega nii hästi toime!” Ramona-Luisa hinnangul on temas miski, mis töötab alati. Ilmselt tema muhe ja sümpaatne olemine.

õnnelik. Ei ole küll tahtmist ära minna, kuigi nüüd see viirusepuhang on meid lahuks ajanud. Jumal teab, kui kauaks!”

Ta tõdeb, et praegustel teatrikooli lõpetajatel ei ole ilmselt kergem olukord kui veerand sajandit tagasi. „Teatrid on näitlejaid üsna täis, just häid näitlejaid. Ei ole niimoodi, et kahe käega sind keegi ootab peale teatrikooli lõppu. Sama raske on praegu kui toonagi. Vahet ei ole vist.”

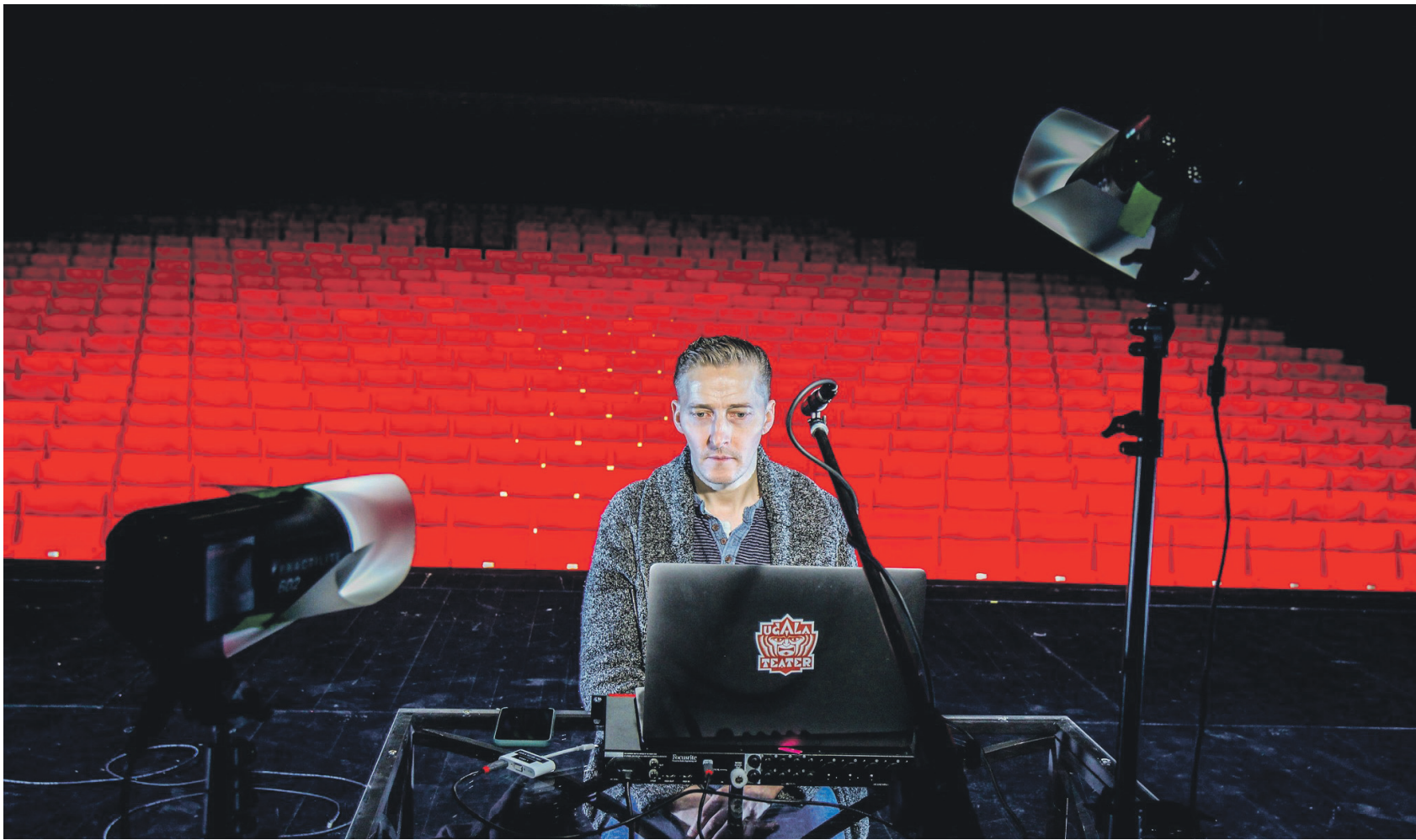
Eesti teatri päästmine

Vahetult enne intervjuud oli Aarnel koosolek oma trupiga. Millal teatrisse saab tulla ja alustada

AARNE ANNAB INDU JA MOTIVEERIB

Tõrva noorteteatri eestvedaja Romet Piller ütleb, et Arne paistab olema julge näitleja, kes võtab riske ja elab rolli sügavalt sisse. „See mõnikord suur ja mõnikord pisike lisand või maneer, millega ta teeb rollist rolli, on imetlusväärsed. Ja selline heas mõttes kiiksuga rollide täitmine on tema puhul samuti nauditav.“ Rometi hinnangul on tähtis, et Tõrvast sirgub taolisi näitlejaid. „Teadmine, et ka väikesest kohast on võimalik jõuda suurtele lavadele, on motiveeriv ja annab indu, kui ideed otsa lõppevad,“ räägib Romet.

Rometi hinnangul jättis talle kõige kustumatuma mälestuse Arne 100-aastase mehena lavastuses „100- aastane, kes hüppas aknast välja ja kadus.“

Ugala suures teatrisaalis, kus Arne Soro valmistub aktsiooniks "Eesti teatri päästmine". Foto: Heigo Teder

proovidega, seda keegi ei tea. „Valitusel ei ole ka täit selgust, mis sellest pandeemiast saab ja millal tuleb teine laine. Sellest johtuvalt ei ole selgeid otsuseid, millal on lubatud teatrite töö. Vaatajad lastakse teatrisse alles sügisel, see on üsna kindel.“ Suvetükide osas valitseb samuti teadmatus ning kõik on väga lahtine. „Oleme teinud veebis proove suvetüki jaoks. Plaanisime esietendust juuli lõppu, aga seegi toimuks ikkagi katuse all, mitte vabas õhus. Seega ei tea päris kindlalt, kas saab ja tohib niimoodi toimuda,“ räägib näitleja. Proovegi on raske teha. „Kõik „läägib“ ja on päris keeruline, aga siiski võimalik.“ Aarnel on käsil veel asju, mis on lõpetamata. Pooleli on mõned filmiasjad ja teletööd. „On lootust, et nendega saab mingil moel edasi tegeleda.“

8. mail toimus veebis aktsioon „Eesti teatri päästmine.“ Otseülekandes lugesid erinevate Eesti teatrite näitlejad ette lühinäidendi,

mille autorid on Piret Jaaks, Urmas Vadi, Mart Aas ja Ott Kilusk. Ugala teatrit esindas Arne. „Neli näitekirjanikku kirjutasid selle näitemängu täiesti kogemata. Sisu on selline, et ümber Endla teatri käib salk inimesi, kes on kõik rahutud ja ärevad, sest teatriuksed on suletud. Neli inimest jääb teatri juurde kauemaks, nad lähenevad tagaukse juurde, kiikavad keldrisse ja siis hakkab tegevus ja möll pihta.“ Näitekirjanikel oli tükk vaja kirjutada ühe öhtu jooksul, septembris 2019. „Nüüd ongi olukord, kus on vaja Eesti teater päästa. Ivar Põllu tuli mõttele selline aktsioon teha.“ Arne tõdeb, et tegu on ühe prohvetliku tükiga.

Kõige südamelähedasemaid rolle Arne välja ei oska tuua. „Mulle pingeread üldiselt ei meeldi. Mõni näitemäng on rohkem korda läinud kui teine, samuti mõni tegelane. Kõik ei saagi meeldida, kõigest inimene

ei jaksagi aru saada. Kõik ei pea puudutama.“ Ta lisab veel, et ei oska öelda, mis tema tehtud tööst on suurema kaaluga. „Ma ei tahagi neid lahterdama hakata. Igalühel on oma lemmik ja las ta siis olla.“

Tõrval on mingisugune vägi

Aarnet hämmastab, kui erinev võib olla üks ja seesama lavastus. „Erinevatel öhtudel, erineva publikuga võib olla see täitsa seinast sein. Sõltub sellest, kes vaatab. Sõltub sellest, mis seisus ma ise laval olen ja mu kolleegid. See on üks suur müsteerium. See ongi teatri võlu. Filmi ma võtan, vaatan ja see on iga kord konkreetne asi. See on x-de ja nullidega andmekogu, see ei muutu. Muutub vaataja, kes seda tarbib. Teatri võlu on reaalarajas see, et ma kuulan ja kuulen publikut saalis. Tema on ju ka tegelikult täna-öhtuse etenduse tegelane või oluline osa.“ Arne ütleb, et teatri puhul tunnebki ta just sellest kõige enam puudust. „See kummaline seis. Mina olen oma tujudega laval, vaataja oma tujudega saalis. Mis sellest kõik kokku sünnib. Iga kord täiesti erinev. Kurb, et sellist võimalust hetkel ei ole!“

Näitleja ei mäleta, et oleks esinenud Tõrvas peale kooli lõpetamist. „Äkki me käisime „Kosjasõiduga“ Tantsumäel, aga päris kindel ei ole. Ilmselt ei olegi vist Tõrvas millegagi esinenud!“ Ta ütleb, et tal ei ole absoluutselt midagi selle vastu, et Tõrvas teatrit teha. Ta toob hoopis põnevama asjaolu välja. „Ma olen ka teistega seoses seda täheldanud, et Tõrva tõmbab ja on tähtis koht endistele tõrvakatele. Tõrval on kuidagi mingisugune vägi. Ta on mulle väga tähtis.“ Ta ei oska küll esiti selgitada, milles see vägi seisneb, kuid seostab seda oma nooruse ja kooliajaga. Kuku raadios, seoses

Arne on ennast pidanud alati Tõrva poisiks. Foto: Kristjan Lepp

„Ööülikooli“ kahekümnennda sünnipäevaga, räägiti Tõrvast. Siis ma kohe heldisin ja mõtlesin... ahh, Tõrva. Mulle väga armas koht!“

Loodus saab ilma meieta hakkama

Tõrva kohta jätkub Aarnel kiidusõnu. „Ta on ju praegu imeilus! Kõik see keskväljak ja ümberehitused. Vaatad üle Öhne jõe luha vana Veski juurest. Sealt paistab võsast puhastatud mäepervel Tõrva raekoda ja kaarsild Tantsumäele. See on ikka väga kena!“ Eraldi toob ta välja järved. Veekogud on talle elu jooksul üldse tähtsad olnud. „Ikkagi see, et ma olen oma elu õrnamad aastad olnud Tõrvas. Sellepärast on ta mulle väga tähtis,“ lisab ta.

COVID-19 pandeemia on Arne elu muutnud oluliselt. Ta ütleb, et

praegust aega saab kutsuda jokutamiseks. „Selline vedelemine käib. Algul tegin sõpradele ja tuttavatele kaitsemaske. Sellega olen oma päevi sisustanud, muidugi olen mõne raamatu läbi lugenud.“ Kriisiajal saab mõelda eluliste asjade üle. „Võib-olla kõige suurem õppetund, millele pole aega ega viitsimist mõelda muul ajal, on ehk see, et kui väga vajalik ma loodusele ikka olen. Loodus saab ilma minuta suurepäraselt hakkama. Mis see olemasolu mõte üldse on? Seda ma muidugi veel välja mõelnud pole.“ Ta toob näite, kuidas loodus on praegu hoopis teistsugune. „Tore on näha taevast, kus ei ole lennuki liikumise jälgi. Keegi jagas pilti, mis on saanud osooniaukudest pooluste kohal. Neid auke enam ei olegi! Läbi selle kriisi on maailm jõudu juurde saanud!“

FAKTIKAST:

- Ugala teater on loodud 1920. aastal.
- Teater sai nime Eesti muinasmaakondade Ugandi ja Sakala järgi.
- Arne Soro sündis aastal 1974. Tal on kaksikvend Andres, kes elab praegugi Tõrvas.
- Ugala teatrimaja valmis 1982. aastal.
- Arne lõpetas Tõrva Gümnaasiumi 1992. aastal 70. lennus. Klassijuhatajaks oli Valev Elerand.
- Arne Soro asus Ugalasse tööle aastal 1996.
- Arne lõpetas 1997. aastal Viljandi kultuurikolledži teatrikateedri 1. lennu.
- Arne Soro on nomineeritud Eesti Teatriauhindade galal neljal korral parimaks kõrvalosatäitjaks.
- 2019. aastal pälvis ta Ugala teatri kolleegipreemia (parim meesnäitleja) ning publikupreemia „Kuldõun“ eest.
- Eesti teatriuurijate- ja kriitikute ühendus andis Sorole 2019. aastal Hea Teatri auhinna.
- Ugala teeb ta hetkel kaasa seitsmes erinevas tükis.

KUS SAAKS RAHULDADA MATKAHIMU?

Egon Ilisson

Viirusepuhangu ajal tuli sageli jutuks teema, et paljud eestlased otsisid tikutulega taga võimalust minna loodusesse värsket õhku hingama. Seetõttu oli suurlinnade lähiümbruse erinevates looduskaunites paikades ja matkaradadel meeleto tunglemine. Tõrva vallas seda muret pole, sest meil on palju looduskauneid kohti, ja isegi kui mõni on ülerahvastatud, saab lihtsa vaevaga leida endale palju privaatsem matkapunkt. Tõrva Teataja toob välja mõned meie valla ja lähiümbruse tuntumad matkarajad, mida mõnus külastada nii suvel kui talvel.

Tõrva matkarada

Tõrva terviseraja matkaringi pikkus on 11,1 km ja see kulgeb mitme-palgelise loodusega kaunite paikade keskel. Matkaring saab alguse Tõrva gümnaasiumi pargist ja raja äärde jäävad mitmed vaatamisväärsused: Keisripalu mets, Orjakivi, Helme kalmistu, Tikste ürgorg koos Tikste ja Pokardi paisjärve ning Tikste ojaga, mille kaldal saab näha liivakivipaljandit ja silmaallikat. Samuti läbib rada dendroparki, Tantsumäge ja Linnamäge, raja kõrval on Riiska ja Vanamõisa järved ja Õhne jõgi. Tõrva terviserajal toimuvad aastaringelt erinevad liikumis- ja tervisespordiüritused: Tantsumäe mägede jook, maastikuratta tali- ja suvekross, Tõrva triatlon, Tõrva Kolme Järve Jooks.

Taagepera-Ala matkarada

Taagepera matkarada üldpikkusega 5,4 km algab ja lõpeb Taagepera lõkkekohas, kus on lubatud ka telkimine. Osaliselt kulgeb rada mööda Õhne jõe kaldaäärset ning soovi korral saab seda läbida ka väiksemate ringidena (1,6 km ja 4,0 km pikkusena). Rajal on puidust suunavad viidad ja infotahvel.

Matkaraja põhilisteks vaatamisväärsusteks on Taagepera loss koos lossipargiga, Taagepera kirik ja kalmistu, parunite perekalmistu, "Musukivi", ohvikivi, maa-alune kalmistu ja Õhne jõgi.

Tõeliselt inspireeriv matk läbi põimunud ajaloo, arhitektuurist ja ürgsest loodusest!

Koorküla Valgjärv ja lõkkekohad

Koorküla Valgjärv ja lõkkekohad asuvad Sakala puhkealal. Ümbruskonna ilusaima liivaste kallastega järve kaldal – Valgjärve- äärne, on mõnus koht perepuhkuseks. Esimeses lõkkekohas on ruumi mitmele seltskonnale ning liivane rannaosa annab võimaluse ka vett proovida. Teine lõkkekoht sobib vähenõudlikule üksikule uitajale. Mõlemas

Koorküla Valgjärve puhkeala.

Räätsamatk Rubina rabas. Foto: Imre Arro

Taagepera-Ala matkarada.

lõkkekohas on lubatud ka telkimine.

Rahvasuus räägitakse, et ujumise peab olema seal aga ettevaatlik, sest järve põhjas asub endine „Mõisa ase“ ja rahvasuus kõneldakse, et seal elavad ka vee-elanikud.

Tündre järve lõkkekoht ja looduskaitseala

Tündre järve lõkkekoht ja looduskaitseala asuvad samuti Sakala puhkealal. Kauni Tündre järve

kaldal on võimalik veeta pikem puhkus. Toekas katusealune kaitseb halva ilma eest, kuivkäimla, infotahvel, kaetud lõkkease grillrestiga, puukuur ja ujumissild. Järves on rikkalik kalastik, mis paslik kalapüügikire rahuldamiseks ja suvesoe vesi sobib ideaalselt supluseks. Samas paadi vettelaskmiseks peaks minema kõrvalolevasse Tündre suurekivi lõkkekohta. Järve ümber on lisaks ka head marja- ja seenemetsad.

Pikasilla puhkeala pakub ka sportimisvõimalusi

Pikasilla puhkeala

Võrtsjärve lõunatipus asuv Pikasilla puhkeala on hästi ligipääsetav ning strateegiliselt hea asupaigaga veetee ääres (Väike Emajõe suudmes). Koht on tuntust kogunud spordiürituste ja erinevate avalike ürituste toimumiskohana. Alal on erinevad spordirajatised, paadisadam koos laenutusega, laste mänguväljak, telkimisala, kámpingud ja lõkkeplats. samuti on olemas pesemise ja söögitegemise võimalused.

Rubina soo ja raba

Rubina soo paikneb Võrtsjärve edelanurgas ja on tuntud ka Lagesoo ja Tõrusoo nimede all. Selle looduskauni koha näol on tegu piirkonna ühe suurema, väärtuslikuma ning paremini säilinud rabaga. Rubina raba on vana ja aastatuhandete jooksul hästi väljakujunenud õõtsiksoo, iseloomulike älvete, rohkearvuliste laugaste ja laugasjärvedega. Põhikaardi ja aerofoto järgi on eristatud üle 400 lauka kogupindalaga ligikaudu 18 ha. Esineb ka suuremaid rabajärvi, mille pikkus küünib paarisaja meetrini.

Paljud linnud on oma pesitsemispaigaks valinud Valgamaale jääva Rubina soo. Viljandimaal asuv rabastunud kallastega Veisjärv on neile oluline toitumisala. Sealsel liivaluul asuv männimets on omakorda sobilik elupaik metsistele, väike-konnakotkale ja teistelegi haruldastele lindudele. Kaitsealal liiguvad karud, põdrad, hundid ja ilvesed ning seal läheduses elavad hirved.

Rubinal on võimalik ka räätsamatkadel osaleda, mida korraldab Imre Arro (lisainfo loodusturism.ee). Matkatakse räätsadega laugasterohkes soos, retke käigus tutvustatakse, otsitakse ja õpetatakse määrama loomade tegutsemisjälgi (ekskrementid, söömisjäljed, territooriumi märgistamine, luised jäänused

jm). Toredad matkajuhid vestlevad loomade-lindude käitumisharjumuste üle ning teistest seiklustest looduses.

Vooremäe puhkeala

Vooremäe puhkeala Võrtsjärve lõunakaldal on tuntud sellel asuva II aastatuhande algusest pärineva linnamäe tõttu, millega on seotud ka mitmed muistendid. Tegemist on rahuliku ja suhteliselt kõrvalise paigaga, mida käiakse nautimas just koha looduskauniduse ning hea vaate tõttu linnamäe tipust. Samuti on koht tuntud rikkaliku linnuvaatluspaigana. 2010. aastal rekonstrueeriti Võrtsjärve Sihtasutuse ja Puka valla koostöös sõidutee ning rajati ka korralik randumissild paatidele.

Soontaga matkarada

Rada kulgeb Lõuna-Eesti tüüpilisel reljeefil kasvavas segametsas, jõudes välja Väikese Emajõe äärde. Matkarajal on mitmeid infostende, mis tutvustavad piirkonna loodust. Raja pikkus on 2,9 km ning on infostendid, suunaviidad ja kaks silda.

Helme koopad

Ilmselt kõige uhkemad Eesti ala omaaegsetest grottidest on näha Helme mõisapargis. Lossivaremeist põhja pool paiknevates koobastes paljandub umbes kolme meetri ulatuses valge liivakivi. Kunagi koosnes koobastik seitsmest käikudega ühendatud ruumist, suurim neist oli Moosese kirik, kuid nüüdseks on mõned koopad kinni varisenud. Koopad on muide algselt allikate uuristatud, kuid hiljem on inimesed neid laiendanud ja kasutanud pelgupaigana. Helme koopaid on vanarahva seas ka Põrguks kutsutud. Koobaste, lossivaremete ja üldse Helme mõisa alade läheduses on alati mõnus väike matkatiir teha.

AIDATES DEMENTSUSEGA INIMESI JA NENDE LÄHEDASI

Dementsuse Kompetentsikeskus

2018. a. septembris sõlmis Sotsiaalministeerium lepingu MTÜ Elu Dementsusega, Viljandi Haigla, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli ja SA EELK Tallinna Diakooniahaiglaga Dementsuse Kompetentsikeskuse loomiseks. Dementsuse Kompetentsikeskuse visiooniks on tagada dementsussündroomiga inimestele ja nende lähedastele inimväärne elu Eestis.

Märtsis alanud eriolukorra tõttu on kompetentsikeskus keerulises olukorras – inimesed, kelle jaoks on kompetentsikeskus loodud, kuuluvad ise riskirühma või puutuvad väga tihedalt kokku riskirühma kuuluvate inimestega ning sellest tingituna oli mõistlik loobuda ka kõikidest üritustest ja kohtumistest.

Kuid see ei tähenda, et töö oleks seisma jäänud. Antud hetkel toimub inimestega suhtlemine rohkem telefoni ja virtuaalsete suhtluskeskkondade kaudu.

Dementsusealase nõu saamiseks on võimalus helistada info- ja usaldusliinile 644 6440. Infoliin töötab tööpäeviti – esmaspäeviti, teisipäeviti, neljapäeviti ja reedeti kella 12.00 – 16.00 ning

kolmapäeviti kella 16.00 – 20.00. Info- ja usaldusliinile saab helistada nõu saamise kõrval ka murede/rõõmude jagamiseks ning helistada võib ka lihtsalt suhtlemiseks, et vältida isolatsioonis tekkivat üksindust, ärevust ja depressiooni. Helistada võivad nii dementsusega inimesed, nende lähedased, aga ka tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande spetsialistid või kogukonna liikmed, kui neil on mure dementsusega inimese käekäigu pärast. Kui helistaja ei soovi ennast tutvustada, siis ta võib oma küsimused või mure esitada ka anonüümselt.

Juba kolmandat aastat korraldavad MTÜ Elu Dementsusega vabatahtlikud tugigruppe dementsusega inimeste lähedastele. Enne eriolukorra välja kuulutamist kogunesid dementsusega inimeste lähedased 22 eri paigus üle Eesti. Mõnes tugigrupis käis lähedasi vähem, teises rohkem, kuid tagasiside oli enamasti kõigil sarnane – nii hea, et kokku saime – sai oma muret teistega jagada, vahetada kogemusi ja nippe, kuulata, kuidas teised hakkama saavad, toetada ja saada ise tuge ning tunda, et sa ei ole oma murega ükski.

Eriolukorra ajal ei saanud enam ka lähedased kokku tulla ning seepärast hakkasime korraldama virtuaalseid tugigruppe dementsusega inimeste lähedastele. Virtuaalses tugigrupis saab osaleda ükskõik millisest Eestimaa paigast, ka need inimesed, kelle kodukohta pole korraldajad tugigruppi jõudnud veel luua. Tugigrupiga ühinemiseks peab inimesel olema kõlaritega arvuti ja internetiühendus. Informatsiooni järgmise tugigrupi toimumise kohta leiab meie kodulehelt: www.eludementsusega.ee või meie Facebook'i lehelt: Elu dementsusega. Oma soovist tugigrupiga ühinemiseks võivad lähedased anda märku kirjutades info@eludementsusega.ee või helistades info- ja usaldusliinile 644 6440.

Helistades numbrile 644 6440, tasub helistaja kõne eest telefonoperaatori hinnakirja alusel.

Virtuaalses tugigrupis osalemiseks peab olema internetiühendus, kuid nõu ja tuge saavad kõik tasuta!

LUGEJA KÜSIB, JURIST VASTAB

Lugeja küsib:

Eriolukorra tõttu oli meie restoran kinni poolest märtsist aprilli lõpuni, sest ei lubatud kliente saalis teenindada. Minu tööks oli just klientide teenindamine saalis. Nüüd, mai keskpaigast hakkab juba restoran taas kliente vastu võtma ning tööandja kutsus mind tagasi tööle. Samas ei ole koroonaoht täiesti möödas, mul väiksed lapsed kodus ja vanemad, kes kuuluvad riskirühma. Kas ma ikka pean tööle minema? Tööandjal pole niikuinii veel täies mahus tööd anda. Kas võiksin nõuda tööandjalt, et ta hoiaks mind veel tööootel ja kutsuks tööle need, kellel väikseid lapsi pole?

Vastab Ene Olle, Tööinspektsiooni nõustamisjurist:

Töölepingu seaduse (edaspidi TLS) kohaselt peab tööandja pakkuma Teile kokkulepitut tööd ning Teie peate oma tööülesandeid täitma. Kui tööandjal kokkulepitut tööd pakkuda ei ole, kuid Teie olete valmis tööd tegema (küsite tööandjalt tööd, kuid ta ütles, et pole anda või andis teada, et tuleb kodus olla kuni tööle kutsutakse), siis maksab tööandja Teile selle aja eest Teie keskmist töötasu vastavalt TLS § 35-le.

Kui nüüd olukord muutus ja tööandjal on tööd anda ja ta kutsub Teid tööle, siis peate asuma täitma

oma tööülesandeid (TLS § 15). Kui kardate veel COVID-19 võimaliku nakatumise tõttu tööle minna, siis arutage oma mured tööandjaga läbi. Pöörduge tööandja poole (näiteks e-kirja teel) ning paluge selgitust, milliseid meetmeid tööandja on kasutusele võtnud töökeskkonnas viiruse leviku tõkestamiseks. Kui leiate, et kasutuselevõetud meetmed ei ole piisavad, siis andke sellest tööandjale teada, tuues pöördumises välja konkreetseid rikkumisi ning andke mõistlik aeg nende kõrvaldamiseks.

Kui Te ikka ei soovi tööle naasta,

saate kokku leppida, millistel tingimustel ja kui kaua Te veel töölt eemal olete. Soovitav oleks sellised kokkulepped sõlmida kirjalikult.

Kui ikkagi tundub, et COVID-19 ohu tõttu Te tööle naasta ei soovi ja tööandjaga töölt eemal olemiseks sobivat kokkulepet ei saavuta, peate otsustama, kas lõpetate töösuhte omal soovil (TLS § 85 lg 1), teatades sellest tööandjale ette 30 kalendripäeva (TLS § 98 lg 1) või palute lepingu lõpetamist kokkuleppel tööandjaga (TLS § 79).

18. MAI - 7. JUUNI
VOLIS.EE LEHEL

TÕRVA

NOORTEVOLIKOGU

VALIMISED 2020

**HÄÄLETADA SAAVAD KÕIK
12-26-AASTASED TÕRVA VALLA
NOORED!**

LISAINFO TÕRVA VALLA KODULEHEL JA TÕRVA
NOORTEPORTAALI FACEBOOKIS

OSTAME PÕLLU- JA METSAMAAD

Oleme suurim eramaa omanik Valgamaal

ning tegutsenud üle 21 aasta

ANTS ERIK / 50 91 575

METSATERVENDUSE

PUURKAEVUMEISTRID

Puurkaevude ja -aukude projekteerimine, puurimine ning likvideerimine. Vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus.

Lisainfo tel 52 69 604
www.puurkaevumeistrid.ee

Rihvik OÜ pakub

- Küttepuid alates 36 €/rm
- Saematerjali müük 200€/tm

Tel: 5622 0844

Puurvesi

PUURKAEVUD

www.puurvesi.ee

- Puurkaevude ja maasoojus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.
- Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.

+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee

 [puurvesi](https://www.facebook.com/puurvesi)

TÕRVAS AVATUD PESUMAJA

Adress: Kevade 8
E-R 8.30 - 17.00
Tere tulemast!
Tel. 56610914

ALATES 8. MAIST LAIENES ERAISIKUTE VEE- JA KANALISATSIOONITARISTU RAJAMISE TOETUS

Alates 8. maist 2020 saavad KIKist toetust eraisikute ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni taristu rajamiseks taotleda ka isikud, kelle majapidamine asub alla 2000 tarbijaga reoveekogumisalal. Samuti

pikeneb kõikidele, sh üle 2000 tarbijaga reoveekogumisalade elanikele voolu tähtaeg - projekti abikõlblikkuse perioodi lõpp ei või olla hilisem kui 31. august 2023. Suurenes ka voolu eelarve, milleks on 17 miljonit eurot.

Uus ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumise toetuse andmise tingimused ja kord on avaldatud Riigi Teatajas. Täpsema info toetuse kohta ning juhised ja korduma kippuvad küsimused leiab KIKi kodulehelt.

Taotleda on võimalik: 1) e-toetuse keskkonnas, 2) KIKi kodulehel avaldatud taotlusvormil, mida on võimalik KIKi saata e-posti (info@kik.ee) või posti teel (Narva mnt 7a, VI korrus, Tallinn). Samuti võib taotlust alates juunikuust täita KIKi Tallinna kontoris, kuid palume taotlejatel sel juhul eelnevalt ette helistada telefonil 6 274 171.

Toetatavad tegevused vastavalt reoveekogumisalale

Üle 2000 tarbijaga reoveekogumisalale

- elamu ühendamine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga;
- elamule kogumismahuti rajamine.

Alla 2000 tarbijaga reoveekogumisalale

- elamu ühendamine ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga;
- elamule kogumismahuti rajamine;
- elamule omapuhasti rajamine.

Toetuse taotlejal tuleb KIKile esitada taotlusvorm koos vee-ettevõtjalt küsitud liitumistingimustega, mis sisaldavad liitumispunkti asukoha koordinaate ja selgitust, kas liitumisvõimalused on nii ühisveevärgi kui -kanalisatsiooniga. Juhul, kui kinnistu on ühe teenuse kasutaja, tuleb vastav märge teha ka liitumistingimustesse.

Kogumismahutite või omapuhastite rajamisel tuleb taotlusele lisada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teeninduspiirkonda opereeriva vee-ettevõtja või kohaliku omavalitsusüksuse poolne kinnitus, et antud kinnistul puudub võimalus liituda ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ning 5 aasta jooksul ei planeerita seda

ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kohaselt rajada.

Kui toetust taotletakse ühisveevärgi või -kanalisatsiooniga liitumiseks ning elamu ehitusloa väljastamise või ehitusteatise esitamise aeg on hilisem kui 21.05.2018, tuleb taotlusele lisada vee-ettevõtja kinnitus, et elamu ehitusloa väljastamise ajal puudus kinnistul võimalus ühisveevärgi või -kanalisatsiooniga liitumiseks.

Lisainfot jagab KIKi projektkoordinaator Kadri Haamer (kadri.haamer@kik.ee, 6 274 183).

*Toetust antakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest ning toetuse töötas välja Keskkonnaministeerium.

AUSTATUD VEE- JA KANALISATSIOONITEENUST KASUTAVAD KLIENDID

Ivo Solom
juhatuse liige
OÜ Tõrva Veejoud

Tõrva Veejoud OÜ teavitab, et meie kontor asukohaga Loosi tn 9, Tõrva linn, on klienditeeninduseks taas avatud alates 01. juunist 2020.

Siiski palume võimalusel vältida sularahas arveldamist ning eelistada arvete edastamist e-posti teel. Arvete alusel on võimalik maksta ülekandega SEB pangas ja Swedbankis.

Kellel ülekandega võimalik maksta ei ole, soovitame sõlmida pangas otsekorralduslepingu.

Tähelepanu, Tõrva linna kliendid!

OÜ Tõrva Veejoud soovib seisuga 30. juuni 2020 läbi viia inventuuri tarbitud veekoguste kohta.

Selleks palume esitada veemõõduri näit seisuga 30. juuni 2020 hiljemalt 10. juuliks 2020.

Kui me selleks ajaks näitu ei ole saanud, võtab vee-ettevõtte

isiklikult Teiega ühendust ning vajadusel teostatakse kohapealne veemõõduri näidu kontroll.

Inventuuri läbiviimise üheks põhjuseks on märkimisväärne veekadu. Kaarlimäe veetöötusjaama puurkaevust pumbati 2019. aastal ühisveevõrku 88 000 m³ tarbevett, millest realiseeritud (tarbijaile edastatud) veekogus oli 71 000 m³. Veekadu linna ühisveevõrgust 2019. aastal oli seega 19% (väljapumbatud ja realiseeritud veekoguse vahe %), mis rahalises väärtuses teeb ca 73 000 eurot.

Lähtuvalt eeltoodust alustab vee-ettevõtte ka veetrassi süsteemide kontrolli nii tänavaloikude kui ka kinnistuisestest torustike osas. Vabandame ette hetkeliste veekatkestuste pärast, mis on vajalikud survekatsetuste läbiviimiseks.

Telli mugavalt e-poest:
www.saag24.ee
+372 55570798

AIA - JA METSATEHNIKA MÜÜK | HOOLDUS | RENT

STIHL Kindel Saksa Kvaliteet

Küsi robotniiduki pakkumist juba täna ja naudi suvel puhkust! Paigaldus üle Eesti! Hind al. 999.00 €

Kasutajasõbralik, töökindel ja sõidurõõmu pakkuv murutraktor. Hind al. 3299.00 €

Alates 100 € ostust tasuta transport üle Eesti!

SVEA MUGAV MAKSELAHENDUS MEIE E-POEST OSTMISEKS
SISSEMAKSE 0 € JA KUUMAKSE ALATES 25 €

Heleni
Ilusalong

NÄOHOOLDUSED, KULMUDE KORRIGEERIMINE-VÄRVIMINE, RIPSMEDE VÄRVIMINE, LASH-LIFT, DEPIILATSIOONID, MANIKÜÜR, PEDIKÜÜR

VALGA MNT 61, RIISKA LINNAOSA ☎ 53323671
HELEN.VALGEPEA@GMAIL.COM
AVATUD ETTEBRONEERIMISEL

SUVELOOTUSTES

Arvo Lasting

Kuigi püüame väljuda üleelatud eriolukorrast, ei tea me siiski, mida toob lähem või kaugem tulevik. Alustame suve suurte lootustega, kuid oleme väga ettevaatlikud oma plaanidega. Ootame küsimustele vastuseid ja lubasid, aga mõistame, et inimlik tarkus jääb piiratuks. Tuleb aru saada, et me pole kõikteadjad. Isegi 21.sajandi inimene ei suuda ära seletada kõiki maailma nähtusi.

Koos kogu rahvaga otsib samu vastuseid kiriklik. Oleme siingi harjunud täitma kalendrit plaanidega nädalate, kuude ja kogu aasta kohta. Oleme ikka mõelnud oma teenimise ja puhkuseplaanide. Oleme kokku leppinud koosolekuid, konverentse, sündmusi. Täna me ei tea, kui laialt julgeme kirikuks avada. Me ei tea, kui tulvil võime pühakojad täita rahvaga. Me ei tea, millal võib igaüks istuda kirikupinki oma harjumuspärase naabri kõrval.

Praegu näib, et loomulikult soovime tulla liikuma ja soovime astuda kirikusse. Aga meil palutakse hoida distantsi ning istuda kirikus hõredamalt. Meid õpetatakse pidama hoolsat puhtust, pesema ja desinfitseerima käsi

Ülesvõtte maarjapäevast. Foto: Neil Viskov.

kodus ja kirikuksel. Me ei tea, millal ja kuidas me hakkaksime jagama armulaua osadust, ega oska arvata, millal ning kui tihedalt võivad leerilapsed kirikus astuda või põlvitada.

Kuid kindlasti saame kirikust kõike küsida, arutleda, kontakti võtta.

Pühakojad on meil lahti teatud aegadel. Ja siiski võib toimuda üritusi või huvitavaid kontserte, mida oskame kuulutada vaid nädal-paar ette.

Eriti kirikus oleme harjunud kättpidi tervitama lausa mitmel korral palvuse jooksul. Mõnel maal

TEATED:

Jumalateenistused:

- 24. mail kl 12 Riidaja kirik-kabelis
- 31. mail kl 11 Helme kirikus
- 7. juunil kl 11 Helme kirikus ja kl 14 Taagepera kirikus (õpetaja Valter Vaasa 105. sünniaastapäev)
- 14. juunil kl 11 Helme kirikus

- 21. juunil kl 11 Taagepera kalmistupüha
- 24. juunil kl 11 Helme kalmistupüha
- Tõrva Misjonimajas pühapäeviti kl 15.

seob usuvendi püha suudlus. Saame aru, et need rituaalid on praegu riskantsed. Kuidas siis tervitada? Muutume kohmetuks, ei oska käsi hoida taskus või selja taga. Ometi saame just nüüd kinkida üksteisele südamlikkust ja soojust. Saame käe seada südamele ning kummardada alandlikult, soojalt, lahkelt tervituseks, kas üsna sügavalt või lihtsalt pead noogutades. Harjutagem sellist alandlikku austusviisi.

Ja palveks saame seada oma käed. Ma kardan, et me oleme seda vähevõitu teinud ja meil pole Jumala ees millegi üle nuriseda. Just nimelt on meil käes aeg üksteist tähele panna lihtsate õnnistussoovide jagamiseks. Ei ole aeg pikkadeks õpetus-

likeks jutlusteks. Vaid on aeg helistada, kirjutada üksteisele või siis tõesti kirikusse tulla, kus igaüks saame oma nurgas keskenduda alandlikule palvele. Igaüks saab avada ennast jutlusele, jõulisele õnnistussoovile. Igaüks saab vastu võtta soove ja palveid oma usujõu kindlustamiseks.

Just seda jään soovima ja paluma teile kõigile oma kiriku kohaselt: Jumala ligiolekut, õnnistust, Tema julgustust ja usukindlust. Samas jätan isiklikult igaühele alles tema usuvabaduse. Ja soovin, et igaüks leiaks endale kindla usualuse, millele toetuda, et leida arukust ja julgust, et hüljata kartused, ärevused, hirmud, et jääda ettevaatlikuks.

THKK müüb

**Lõhutud lepa
küttepuid, pikkustes
25 kuni 60 cm.
Hind 37-40 €
kuiva puud, pikkuses
30, 40 ja 50 cm
hinnaga 47-50 €**

**Tasuta
transport
Tõrva linn
(kuni 5 km linna
ümbruses)**

Tel: 56 51820

OSTAME METSAKINNISTUID,
KASVAVA METSA RAIEÕIGUST,
PÖLLUMAAD KOOS METSAGA

+372 515 6858
info@forestreserves.ee
www.maa.ee

OÜ ETEST PR
ostab metsa- ja põllumaad.

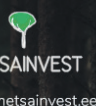
**Tel 50 45 215, 51 45 215,
info@est-land.ee**

VALGA BETOON

Vajad betooni? Meie aitame!
AASTARINGSELT!

VILJANDI TN. 82C, VALGA ☎ +372 5883 9223 ✉ info@valgabetoon.ee, www.valgabetoon.ee

www.metsainvest.ee

KASVAVA METSA OST

KINNISTUTE OST

PÖLLUMAA OST

📍 Vallikraavi 2, Tartu ☎ +372 55 40 150
✉ info@metsainvest.ee f metsainvest

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Pottsepatööd
Loodusehitus
Üldehitus

HELISTA! +372 567 514 68

www.stoneandcrystal.ee

SEE KEVAD TULI TEISITI

Vello Jaska

„...tiu, tiu ja teisiti,
see kevad tuli teisiti...”
Jah. Kevaded tulevad nagu ikka.
Meie tahtest olenemata. Nii on see
ajast aega olnud. Mõneti ühtmoodi,
aga Henrik Visnapuu järgi ikka
teisiti. Tiu, tiu ja teisiti...
Kui nüüd sellele laotuses helisevale
tiu tiule lisaks sama poeedi luuleloo-
mingus leiduvaid meeliülendavaid
käo kukkumisi, ööbikute laksutamisi
ning rukkiräägu käreid hüüdeid
ka lisada, ongi koos tõeline linnu-
lauluserenaad, mille Visnapuu on
oskuslikult põiminud luuletusse
"Kevadöine":
"Nüüd rõkkab, lõkkab palu
ja kutsub hääl.
Veel vainu pääl..."

Küllap on Henrik Visnapuu võtnud
need unustamatud loodused oma
keerukale eluteele kaasa Helme
kihelkonna praeguse Tõrva valla
Leebiku lähisel oleva Maardina talu
tanumatelt, kus ta sündis 2. jaanuaril
1890. aastal talusulase perekonnas.

Henrik Visnapuu lapsepõlv ja
kooliaastad möödusid erineva-
tes Lõuna-Eesti paikades, kus talle
süüvis mällu palju huvitavaid muljeid
ja nägemusi, mis luuletaja ja kirja-
nikuna temale ammendamatuks inspi-
ratsiooniallikaks olid.

Südamelähedane Mulgimaa

Oma kasvamisest ja kujunemisest
on Henrik Visnapuu kirjutanud
üksikasjalikumalt raamatus „Päike
ja jõgi”, alapealkirjaga „Mälestusi
noorusmaalt”, mis ilmus 1932. aastal.

„Lääne pool Võrtsjärve ja Väike-
Emajõe nõgu kerkib Sakala ehk
Viljandi piklik kõrgustik, mille
idapoolset serva mööda kulgeb
maantee üle Pikasilla Viljandi linna.
Selle maantee ääres, otse Pikasillast
üle jõudes, asetseb Helme kihelkonda
kuuluv Leebiku (nimede muutmise
järel Pödrala) vald.

Kui ma 1909. aasta suvel ühek-
sateistkümnendaastase noorukina
esimest korda üle Pikasilla ja Tõrva
Helme mõisa tulin, kuhu mu isa
samal kevadel kupjaks oli siirdunud,
ma otse põlesin uudishimust seda
oma muinasmaad lähemalt tundma
õppida. See oli Mulgimaa, millest
minu vanemad alatasid olid kõnelenud,
kuid millest mina midagi ei teadnud.

Väga võimalik, et 1891. aasta suvi
Väike-Emajõe ääres nii tugevasti mu
lapsepõlve alateadvust on mõjusta-
nud, et ma ikka ja ikka taas jõe äärde
tagasi igatsesin. Laiad järve- ja mere-
veed ei ole iialgi toonud sellist rahu ja
hääolu mu hinge, kui jõgede ja ojade
vaikne voolamine,” kirjutab Visna-
puu oma mälestusteraamatus. Henrik

Henrik Visnapuu.

Visnapuu on oma elus kummardanud
nii päikest, jõe kui ka merd.

Õpingute järel Tartu linnakoolis
sooritas Visnapuu 1907. aastal Narva
gümnaasiumi juures algkooliõpetaja
kutseeksami ja töötas pärast seda
erinevates koolides õpetajana.

Aastal 1912 suundus ta Tartusse,
kus esialgu õpetas tütarlaste gümnaa-
siumis eesti keelt ja kirjandust.
Ühtaegu kuulas ka Tartu ülikoolis
klassikalise filoloogia loenguid ja oli
korporatsiooni Sakala liige. Mõnda
aega õppis ka Berliini ülikoolis.

Eestimaale naastes töötas põhiliselt ajakirjanikuna

Luuletajana astub Henrik Visnapuu
lugejate ette 1917. aastal esikkoguga
„Amores”.

Selle proloogis toob luuletaja välja
oma tõekspidamise, oma kreedo:
„Aeg ilmuda jo ülim, täis on tund.
Te hulka, laulikud, ma julgest' tulen.
Mu saatust see, mu mullapäälne pund.
Aeg ilmuda jo ülim, täis on tund.”

Henrik Visnapuust kujuneb aegade
jooksul väga viljakas luuletaja, kirja-
nik ja kirjanduskriitik, kelle pilk on

avar ja sulg terav. Oma lugematu-
tes luuletustes toob ta lugejate ette
hingestatud lembelüürikat, unus-
tatamatuid loodusedamusi ja erine-
vaid karaktereid, aga ka õõvastavaid
olupilte ja ühiskondlikke probleeme.

Legendaarse Siuru liige

Ta oli Marie Underi kõrval kirjan-
dusliku rühmituse Siuru kesksemaid
luuletajaid. Under kirjutas õnnejo-
vastusest pimestatult luuletuses:
„...mu süda õhetab kui hõõgav ääs –
Ah, sirelite õitseaeg on käes!”.

Visnapuu nägi selle heroilise idüllil
kõrval ka elu pahupoolt: oli ju käimas
I maailmasõda ja venelased tunglesid
Eestimaal sündidesse. Kuid Visnapuu
on humanist. Ta ihkab rahu ja võit-
leb selle saavutamiseks kõikide oma
võimuses olevate vahenditega. Põhi-
liselt sõnarelvaga. Ta kirjutab luule-
tuses "Pea vastu":
"Sa sündisid tules ja tões,
mu murelik Maarjamaa”.

Aga veel: Visnapuu armastab inimest
kui ainulaadset ja kordumatut isik-
sust. See väljendub kujukalt tema

samal ajajärgul ilmunud luuletusest
„Ärge tapke inimest!”.

Ja vaatamata kõikidele raskus-
tele ning vintsutustele, mis meie
Läänemere kalda sopis olev paepealne
pind on pidanud taluma, innustab
luuletaja:

„Aastatuhanded on sinu kätes,
pea vastu, rahvas ja maa”!

Visnapuu pärisosaks on lauluks ülendada valu

Ta on kogu oma teadliku elu tund-
nud ja mõistnud, et luuletaja olla
on ühtaegu nii kutsumus kui ka
kohustus. See teadmine on saatnud
teda läbi pika loometee. Ta on siiras
kõiges: nii heas kui halvas, mures ja
rõõmus, elurütmi laineharjal ning
sügavikes. Kuid oma jaatava ellusuht-
tumisega ja erudeeritud inimesena
on ta suutnud kirjutada selliseid
luuletusi, mis kõnetasid lugejaid
toona ja kõnetavad nüüd, tänapäeval
ning tulevikuski.

Kuulsa sõnameistri Johann
Wolfgang Goete juhtumõtteks oli
„valgust, rohkem valgust!” Henrik
Visnapuu toob selle filosoofilise
mõttekillu meile tüki maad lähemale.
Ta kirjutab luuletuses "Põhjalvalgus":
„See me mõte, see me luule
lõpp ja algus:
südamesse, pähe, suule -
põhjalvalgus”.

Eriliselt emotsionaalne side on Visna-
puul Eestimaa loodusega. Kusjuu-
res väga palju esineb tema luules
kuumotiive.

"Taevan sirasid tähed.

Polnud kuud.

lumehärmatisen olid puud".

Või sellised värvid.

"Juba sa oledki tõusnud, kuu,

viskad peoga pärle maha..."

Siinjuures võib tõmmata teatavaid
paralleele meie teise Mulgimaa
lauliku Hendrik Adamsoniga. Tema
ürgmehelik nägemus kodukoha
loodusest ilmneb värssidest:

„Istun pilve veere pääle,
kuu kullast serva pääle”.

Visnapuu isamaalüürikas domi-
neerib prohvetlik ütlemisviis.
Selles esineb nii läbielatud kui ka
hinge süüvivaid kujundeid. Luule-
tuses "Kodumaa laul" kirjutab
Visnapuu:

"Töö, mure, laulu vaba kodumaa,
jää vabaks sa! Jää seisma sa!"

Või teine näide. Luuletus

"Esivanemate hauad":

„Ilmsi, mitte enam unes ja luules,
vaid tormis ja kõnes kajab nüüd:
kogugem koju,
Eestimaa pojad!”

Kas ei kõla kaasaegselt, tänapäeva-
selt. Nagu seegi Visnapuu mõtteaval-
dus, et Eesti on kistud mitte kaheks,
vaid palju rohkemateks narmasteks?

Saksamaa ja Ameerika aastad

Visnapuu isamaaluule vaieldamatuks
krooniks on kindlasti 1944. aastal
Austrias viibides kirjutatud luuletus
"Nii kinni":

"Uss kinni on omas urus ja mätas on
kinni murus,

nii kinni mu mõte kodumaas”.

Otsel selle kinnituseks on ta loonud
luuletuse "Me kestame üle aja".

"Me kestame üle aja.

Jah, sellised oleme küll”.

Kogu oma hingejõu ja südamesoo-
jusega pöördub Henrik Visnapuu
luuletuses „Ema lill” oma varalah-
kunud ema poole:

„Vara heitsid valuvoodi,
murelilled tuppa toodi,
emakene, emakene.
Silmad kaeti enne kaega,
hauda läksid enne aega,
emakene, emakene”.

Visnapuu luulekeel ning poeetiline
stiil on isikupärane ja loomulik,
sageli ka meelevaldne. Sellega tagab
luuletaja oma värsside musikaalsuse,
värskuse ja uudsuse.

1944. aastal, kui röövellikud Vene
väeüksused olid Eestimaale jõudnud,
emigreerus Visnapuu Eestist. Algul
Saksamaale põgenikelaagrisse.

Sõjajärgsel Saksamaal oli Visna-
puu sinna jõudnud eestlaste hulgas
vaieldamatu autoriteet, kellel õnnes-
tus ellu kutsuda üsna arvuka liikmes-
konnaga ülemaailmne Eesti Kirjan-
duse Selts, mis mõnda aega tegutses
edasi ka Ameerikas.

1949. aastal jõudis Visnapuu
Ameerikasse. New Yorgis peetud
kõnes „Meie kultuurpoliitika siht-
idest” visandas ta rahvusena pagu-
luses ellujäämise kava. „Mõndagi,
nagu kirjastus, ajakiri, ka arhiivid
ja vaimse pärandi säilitamine ning
paljude kasulike ideede vilju saame
maitsta taas iseseisvas Eestis,” ennus-
tas prohvetlikult Visnapuu.

Henrik Visnapuu suri 3. aprillil
1951. aastal New Yorgis.

Alates 29. juuni 2018. aasta pärast-
lõunast puhkab Henrik Visnapuu
põrm oma muusa ja abikaasa Ingi
kõrval Tallinna Metsakalmistul.

Seega on meie piirkonna unusta-
matu luuletaja, kirjaniku, dramaturgi
ja kirjanduskriitiku teekond lõppe-
nud ja tema luuleread:

„Su juure tulen tagasi ma kaugeist maist
kui rändaks vastu enda valguselle...”
reaalsuseks saanud.

Henrik Visnapuu on jõudnud koju.